

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Rylyttár petit sorra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat, június 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Hittal és Szerényl mérközése.
- Táblabíró és főszolgabíró.
- Hazai Semu a véderőjavaslatokról.
- Mi történt az éjszaka?
- A debreceni egyetem.
- Családirító apa.
- Tarkaságok.

Az egyetem-város.

Arad, június 9.

A legujabb: Debrecen. A képviselőház kultuszvitája alatt még erős-ködések történtek, hogy a versengő városok közül melyik a legméltóbb a harmadik univerzitásra, — s azalatt a kultuszminiszter leirt Debrecenbe, amelyben már az egyetem helye felől tárgyal. A debreceni Nagyerdőn, hatvan holdnyi területen lesz az ország harmadik egyeteme, amelyért majdnem annyi város tülekedett, mint amennyi az ókarban magát Homérosz szülőhelyének vallotta.

A döntés nem meglepetés, s a városokat, amelyek az egyetemre szintén számítottak, mérsékelt éllell éri a csalódás fájdalma. Nem azért, mintha ez a választás a legtermészetesebb, legigazságosabb lenne. Erkölcsi érvet ugyanannyit lehet felhozni akár melyik város mellett, mint amennyi Debrecen javára szóllott. Az egyik azért érdemelte volna meg az egyetemet, mert az Alföld szinmagyar középpontja, s így az egyetem a nemzeti érzés melegét sugározta volna szét a periferiákon; a másik-

nak az volt a jogcime, hogy a Felvidéken az exponált nemzetiségi területen a magyarság vára, védőbástyája lett volna; a harmadik azért volt leginkább rátermett az egyetem befogadására, mert az ország határa mellett legközelebb áll a nyugati kultúrához, a melynek befogadása és továbbadása az egyetemnek első célja. Es így tovább, — ha ugyan az olvasó szórákozást talál azokban a lendületes mondatokban, a melyek az országgyűléshez intézett memorandumokból kihömpölyögnek.

Az egyetem-kérdést azonban nem ilyen kérdések döntötték el, hanem a pénz. Debrecen adott öt milliót, hatvan holdat, a bábaképzőt, egy csomó más egyebet; a református egyház adta mellé, a maga évi száz-ezer koronás hozzájárulását, — tehát az egyetemet ő vette meg. S ez természetes is. Az állam, a melynek a hadi milliók miatt a tudományra, oktatásra csak garasok jutnak, a legtöbb kérdésben azt kénytelen nézni, hogy az új alkotások neki magának minél kevesebb anyagi gondot okozzanak. Debrecen körülbelül az egész levette az állam vállairól: így már csinálhatnak harmadik univerzitást.

Ha egyáltalán irigyelni kell Debrecenre, akkor nem az egyetemért kell, a mely egymagában még nem tesz csodát egy várossal, (a mint hogy Kolozsvárnak gazdasági és forgalmi jelentőségét nem sokkal öregbítette), hanem azért az imponáló vagyonos-

ságért, amelylyel erre áldozni tudott. S méltóztassanak megfigyelni, ez a civis-város, amelyet a hangulatos írásművek nemrég bundaszagunak neveztek, a maga nagy tőke-súlyával egyre hatalmasabb arányban bontakozik ki. A jómód, amely eddig ép a tétlenségben lelte gyönyörűségét, most egyszerre kultúrával, gazdasági és ipari alkotásokkal akar büszkélkedni, városi üzemeket létesít, telekpolitikát irányít, mindezt azzal a szép jelszóval: „a pénz nem akadály!”

Ezt bizony nehéz utánacsinálni. Ott a pótdoból csak kóstolót kapnak, nekünk pedig miatta állandó a bőjtünk. Még a mink lett volna is, azt is elköltöttük, lázas türelmetlenséggel, első óhajtván lenni a modern városi alkotásokban, a melyeket Debrecen szép lassan szintén megcsinált. De egy morálja van az egyetemi döntésnek. A minthogy minden dolognak a világon a pénz a titka a városoknak mindekelőtt és mindenek fölött, minden egyébnél hamarabb és jobban, vagyonosoknak, anyagilag rendezetteknek kell lenni, hogy nagy célokat érhesenek el.

Ha, mondjuk tíz év múlva, a második müegytem körül indul meg a versengés, — eddig Arad mellett Temesvár és Nagyvárad neveztek — mit tudunk mi ajánlani, hasonló súlyosat a Debrecen öt milliójához képest. Es vajjon, ha nekünk nem lesz egyebünk, mint annak az embernek, a ki ötvenezer koronát akart hagyni jótékony célokra s akinek nem volt

Hadnagyné önagysága.

Irta: Herczeg Ferenc.

Hat lábánál valamivel magasabb volt, egyenesen szétfutó vállai és bivalynyaka, nyulánk termete dacára is sejtették óriási izomerejét. Ha öklével mellére ütött, a hatalmasan domborodó mellkas kongó hangot adott, akár egy ércakán. Homlokába nőtt haja, villogó szeme gonosz kifejezést adott arcának.

Ilyen volt Reögh hadnagy, — korára nézve gyerek, külsejére nézve óriás. Heves, rakoncátlan vére volt. Ha a minotaurusok és lernai kigyók korában él, alkalmasint herosz lesz belőle; így azonban, ha tulpezsgő virtusa orkán erejével tört ki belőle, rendszeren valami nagy ostobaságot követett el. Hol tönkre hajszolta paripáit, hol végtelen dáridókba keveredett, veszedelmes jó kedvében forgácsosá zuzva a keze ügyébe eső butorokat, hol ismét ok nélkül beletüzött legkedvesebb cimboráiba.

Ilyféle viselt dolgaiért az ezredrapporton nem osztottak neki heroszi halhatatlanságot, hanem legjobb esetben is szobafogságot. Az italt nagyon szerette, boros fővel pedig valóságos enfant terribleje volt az ezrednek. Ha ilyenkor megcsiphetta a jó gyermekek egyik fölebbvalóját, kiméletlenül föltálatta mindazokat a Jakobinus ötleteket, melyek egy örökké élé-

gedetlen szakaszparancsnok fejében megfogmazanak.

Más emberfiának ily dolgok régóta a nyakát szegték volna, Reögh azonban kivételes állást foglalt el az ezredben, — először azért, mert atyja hadtestparancsnok volt és Mária-Terézia-lovag, másodszer meg azért, mert veszedelmes vérmérséklete dacára is áldott jó fiu hírében állott. Tudom, hogy ez az ellentmondás, — de nem tehetek róla, úgy volt.

Az asszonyokat a maga módja szerint szerette. Ha megnyerte tetszését, azt minden férjre, apára és udvarlóra való tekintet nélkül, arcátlan naivitással meg is mondta neki. A házasság institúciójáról csudálatos nézetei voltak.

— Az én áram egy milló! — mondta egyszer. Epen annyira van szükségem. Egy kerek millióért talán elvenném a sátán öreganyját is, olcsóbban azonban milói Miaszonyunkat sem...

Sokan megbotránkoztak e cinikus szavakon, voltak azonban elegenden, akik meg voltak róla győződve, hogy Reögh elébb-utóbb rá fog bukkanni arra az asszonyi nábobra, aki megfizeti érte ezt az árt.

A vármegyei majálison történt az a nevezetes eset, hogy a hadnagy megismerkedett Ada kisasszonnyal. Egy ezredorvos leánya, szégyény, de szakértők állítása szerint ennivaló csinos gyermek. Az Ada kisasszony különben,

hozzászámítva magas cipősarkát is, alig ütötte meg a négy lábot. Kicsi termete elbájoló mikroszkópikus arányokban nőtt, keze, lába szinte nevetségesen kicsi volt. Nagy csak egy dolog volt rajta a szeme. Olyan volt, mint azok a csodacsinos babatündérek, akikről karácsony éjszakáján szoktak álmodni.

Mikor ez a két emberfia a négyes során szembe került, meghökkenve nézett farkasszemet. Reögh csodálkozva szivta fel fogai közt a levegőt, Ada kisasszony pedig méltóságteljes indignációval fordította el a fejét. A pihenő óra után megismerkedtek egymással. Az óriás végigkeringőzött a babatündérral a tánchelyen, a honoráciorok ezt fölötté mulatságos látvány számba vették.

A majális után is gyakran kerültek még össze. Idővel valami kordialis, bajtársi viszony fejlődött ki köztük. A hadnagy jóakaró elnézéssel bánt Adával, mint a medve a ketrecébe tévedt egérkével, Adának viszont hízelt az a tudat, hogy ő, ki a Ballagi-szótárt se tudta erőlködés nélkül a poloról leemelni, bizonyos hatalmat nyert az éktelen erős medve fölött.

A minek jönnie kellett, az csakhamar bekövetkezett.

Valami kiránduláson voltak a hegyek közt. Ada jókedvében megmászott egy sziklát, odafenn megijedt a saját bátorságától és nem tudott többé lejönni.

az ötvenezer koronából egy koronája se, de jó szive volt, — ha mi csak erkölcsi érveket tudunk fölhozni a magunk igénye mellett, — vajjon lesz-e azoknak hatása?

Enrichissez vous! Az egyes ember panaszára talán naiv tanács, hogy próbáljon meggazdagodni. Az a város, amelynek a vezetői előrelátók, megtalálhatja ennek a módját. Vagy legalább is a rendezkedéshez vezető ösvényeket. Hogy legalább helye legyen az adósságnak, amelyet csinálnunk kell, ha az államtól kapni akarunk valamit.

A szegedi mandátum. A *Budapesti Tudósító* jelenti: A szegedi első választókerületben *Gerliczy Ferenc* báró, a nemzeti munkapárt programjával föllépett és jelöltségét minden körülmények közt föntartja. A kerület nemzeti munkapártjának egy másik része más jelöltet kíván állítani. E végből a szegedi munkapárt végrehajtó-bizottsága ma délután ülésre ül össze, amelynek megállapodását egy százas-bizottság elé terjesztik még ma. *Rósa Izsó dr.* kijelentette, hogy a jelöltségtől való visszalépéséhez ragaszkodik. — *Szegedről* jelentik a *Magyar Távirati Irodának*: A szegedi nemzeti munkapárt végrehajtó-bizottsága telefonon fölhívta ma délelőtt *Jeszenszky* államtitkárt és annak a nézetének adott kifejezést, hogy a munkapártnak csak akkor van kilátása győzelemre, ha *Rósa Izsó dr.* lesz a jelöltje. Fölkérték egyszerűságra az államtitkárt, hogy járjon közre *Héderváry* gróf miniszterelnöknél az iránt, hogy a miniszterelnök *Rósa Izsó dr.*-t kérje föl a jelöltség elvállalására. A miniszterelnök válasza még nem érkezett ide. A munkapárt végrehajtó-bizottsága ma délután ülést tart, amelyen hivatalos jelöltet fog állítani. A *Jeszenszky* államtitkárrel történt mai beszélgetés alapján a párt *Gerliczy* bárót hivatalos jelöltjének nem ismeri el. Ha *Rósa Izsó dr.* nem vállalja a jelöltséget, akkor vagy *Návay Tamást*, vagy *Pálffy József dr.* szegedi árvászei elnököt fogják ma délután hivatalos jelöltnek proklamálni.

Éjjel jelentik Szegedről: A munkapárt ma esti ülésén *Rósa Izsó dr.* ismét bejelentette, hogy a jelöltséget nem vállalja. A párt

erre egyhangulag *Návay Tamás* volt csanád-megyei főispánt, *Návay Lajos* képviselőházi alelnök öcsését jelölte, akit a miniszterelnök is ajánlott. *Návayt* küldöttségileg kéri fel a jelöltség elfogadására. Programbeszédét valószínűleg vasárnap tartja.

A munkapárt egy töredéke ragaszkodik *Gerliczy Ferenc* báró jelöltetéséhez, aki legközelebb szintén programbeszédet tart.

Heltai és Sztérényi mérkőzése.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás

Budapest június 9.

Talán évtizedek óta nem keltett akkora szenzációt és akkora nagy érdeklődést a politikán kívül álló parlamenti esemény, mint a képviselőház mai ülésén *Sztérényi József* volt államtitkárnak és *Heltai Ferenc*nek mai képviselőházi beszéde. A szenzációt *Heltai Ferenc* hozta. Az államvasutak anyagbeszerzések megvizsgálása dolgában kiadott indítványát okolta meg és ezzel kapcsolatban hivatalos adatok alapján először az államvasutaknak az *Eisler*-céggel kötött tizenöt éves talpfa-szállítási szerződését, azután pedig a salgótarjáni szénbányatársasággal kötött államvasuti szerződést ismertette. Összehasonlításokat tett a hasonló külföldi szerződésekkel és azok a hasonlatok vagyis az adatok egybevetése megdöbbentően hatott az egész képviselőházra.

A leleplezések rendkívül kínosan érintették *Kossuth*-pártot, amelynek vezére volt az akkori kormány kereskedelmi minisztere és izgatottan hallgatta a beszédet a *Justh*-párt, amelynek sorából hangosan itélték el a szerződések megkötésével követett eljárást.

A jobboldal minden súlyosabb adat fölsorolásánál zajosan tapsolt és éljenzett.

Heltai Ferenc nem ragaszkodott indítványának elfogadásához.

Lukács László pénzügyminiszter is a parlamenti bizottság kiküldése ellen nyilatkozott, ennek ellenében az egész ellenzék egyhanguan követelte a bizottság kiküldését. A Ház többsége elvetette az indítványokat.

A *Kossuth*-párt nem hagyta annyiban a dolgot s legközelebb újra a Ház elé terjeszti

az indítványt s követeli a bizottság kiküldését.

Az ülésen *Berzeviczy Albert* elnökölt.

Az elnöki bejelentések után a Ház mult-kori határozata értelmében *Sztérényi József* megokolta azt az indítványát, mely a koalíciós kormány vasuti gazdálkodásának megvizsgálására parlamenti bizottság kiküldését kéri.

(Sztérényi Indítványa.)

Sztérényi azzal kezdte beszédét, hogy *Heltai Ferenc* mikor a pénzügyi bizottság jelentését a Ház elé terjesztette, ha nem is a bizottság megbízásából, de mint annak előadója súlyos kritikát gyakorolt az előző kormány vasuti gazdálkodásáról. Ennek a kritikának nem volt személyes éle, vagy gyanúsító tuedenciája, de olyan helyről jött, hogy lehetetlen felelet nélkül hagyni. Sorra veszi *Heltai* kritikájának négy pontját, amelyek szerint: az államvasutak üzleti eredményének megromlása a koalíciós kormány talpfa és szénbeszerzései miatt történt, a koalíció alatt a talpfákra fordított költség feltűnő mértékben emelkedett; a magas árak ellenére a kormány újabb beszerzéseket eszközölt s hosszú szerződéssel lekötötte magát; a beszerzést így spekulációra használja föl s ezzel milliókra menő kárt okozott az országnak. Elfogadja *Heltai* számadatainak valódiságát, de *Heltai* elmulasztotta megfellelő kommentárokkal kísérni a számokat. Így rá kellett volna mutatnia az annexió háborus veszedelmére, amely egyebek közt arra kényszerítte a kormányt, hogy a hat hétre elegendő szénkészlet helyett tizenkét hétre valótló szerezzen be. Meg kellett volna említenie, hogy az utóbbi időben a vasut a külföldi, orosz és angol szén használatára tértek át, egyre fokozódó mértékben. A tüzifa beszerzés terén is súlyos vádakat hangoztatott *Heltai*, de nem mondta meg, hogy például a *Zichy* *Vladimir*-féle ajánlat elfogadásával százhuszezer korona haszon háramlott a kincstárra. Ismerteti a talpfa beszerzések történetét s az *Eisler*-féle szerződést. Elismeri, hogy az ellen annak idején a pénzügyminisztérium megbízottja aggodalmakat nyilvánított, de viszont az államvasutak vezetősége ezt az ajánlatot minősítette legkedvezőbbnek.

Heltai Ferenc: Szóval a pénzügyminisztérium akkor is tiltakozott a szerződés ellen.

Sztérényi József: Igen, beismerem, nekik ebben jobb színtük volt. De a szerződést el kellett fogadnunk az államvasutak véleményes jelentése alapján, amely azt hangoztatta, hogy a talpfaárak javulására egyelőre nincs remény. (Derűlttség a jobboldalon.) Kérem, én nem állhatok jót az államvasutak jóslásáért. Lehet, hogy rövidesen majd mi fogunk nevetni. A szerződés megkötése óta beállott ugyan egy árdepresszió, de lehet, hogy az árak nemsokára ismét emelkedni fognak. A mérleget minden-

— Reögh, segítsen! — kiáltotta, féltéken billegve karjait.

Reögh segített is. Hazem mikor a karjaiban tartotta a leány pehelykönnyű természetét, — az ég tudná, hogy mi lelte! — szó nélkül összecsockolta az arcát, meg a száját, mint egy pólyás babáét szokás.

A szegény *Ada* majd meghalt ijedében és szegyenében, és pirulva, zokogva és fuldokolva védekezett az erőszakos medve ellen. *Reögh* maga is belátta, hogy bolondot tett és udvarias bocsánatkérésre fogta a dolgot. Becsületszavára erősítette, hogy maga sem tudta, hogyan történhetett ilyesmi, de mivel a baba csendes bugássaí tovább sirt, dühös kétségbeeséssel rivalt rá: Hát nem szeret?

— Szeretem, hogyne szeretném, — dadogta a megszeppent *Ada*, — de azért ne fojtson meg!

II.

A hadtestparancsnok ur 6 nagyméltósága kurtán számárnak deklarálta a fiát, mikor az *Önlevelező* című tanulságos könyv segítségével fogalmazott mintalevélben tudtára adta, hogy nőül óhajtott venni egy *Ada* nevű szegény, de tisztességes hajadont.

A hadnagy nyolc napig tanakodott, hogy magát löjje-e csak föbe, vagy forgácsesá zuzza-e mindjárt ezt az egész hitvány világot? — végül meggondolta magát és egy másik mintalevélben harmincezer forintot kért kölcsön

egyik csillagkeresztes nagynénjétől, becsületbeli adósságok fizetésére, külsőbeni öngyilkosság terhe alatt. A családi tanács föllélegzett és ama reményben, hogy azt a másik ostobaságot immár kiverte a fejéből, megküldte neki a kívánt összeget.

Reögh a pénzt letétbe helyezte és — nőül vette *Ada* kisasszonyt. A távirati uton érkezett apai átok egy cseppet sem zavarta a vőlegény széles jókedvét.

Mire a hadnagy ur és a hadnagné 6 nagysága rövid szabadságukról visszatértek a faluba, hol svadronjuk állomásozott, csodálatos egy házasságot kezdődött. — Az asszony szenvedélyesen ragaszkodott férjéhez és mivel szerelmébe egy jó adag gyermekes félelem is vegyült, vakon teljesítette minden szeszélyét. *Reögh* viszont jól érezte magát a korlátlan hatalmu pater familias szerepében és placet jogával belekotnyelteskedett a háztartás legapróbb kérdéseibe is. Az egész háztartás pedig fölötté emlékeztetett ama gazdálkodásra, mit két gyerek művel, ha összeáll házasságot játszanak.

Alkonyatkor rendszeren a falu végén lehetett őket találni. A hadnagy a fűben heverésztett, órával a kezében, neje pedig lihogva futott fel-alá a fásorban, gyöngye vállán irgalmatlan nehéz vasrudat hurocolva.

— A kis babának gyöngye a melle, — magyarázta *Reögh* a kíváncsiaknak, — edzeni fogjuk.

Az edzés érdekében *Ada* a vadászatra is

elkísérte férjét, halálra fáradtan gázolva utána a sásban és cipelve a vacsorára szánt szalonkakat, melyeket a hadnagy esalhatatlan bizottsággal durrantott le röptükben. A vadász-szákmanyt otthon közös erővel készítették el.

A konyha volt különben a háztartás leggyöngyebb oldala. Takarékoságból az inas mellett csak egy cselédlányt fizettek, és mivel a kis baba szakácstudománya még a kísérletezés stádiumában volt, *Reögh*, a ki mindenhez akart érteni, előszedte a táborigonyha gulyásos bográcsai körül gyűjtött tapasztalatait, háznépe és vendégei nem kis rémületére.

Egy nap eszébe jutott, hogy megtanítja a feleségét lovagolni. A szegény *Ada* semmiféle sportérzékkel nem bírt és maga volt a testté vált gyávaság, de azért néma megadással emeltette magát a tizenhét markos irlandi hátára, melynek minden prűszkölése halálos félelemmel töltötte el a szívet.

— Fel a főt, kis baba, ki a mellett — hangozott aztán heteken át. *Reögh*, ki a félelmet csak hírből ismerte, feleségéből egy második *Ranz* *Océánt* akart nevelni.

Egyszer egy vadász-kirándulás alkalmával ketten egy szénaboglya tetejére másztak uzsonnálni. *Reögh* állítása szerint onnan fölülről igen szép kilátás nyílt a kaszárnyára. Mikor *Adának* ismét le kellett volna jönnie, a meredek létra láttára egyszerre elvesztette minden bátorságát.

— Ugorj le, majd felfoglak, indítványozta *Reögh*. *Ada* nem mert. A hadnagy komolyan

esetre csak a szerződéses tiszteendő lejártával lehet majd méltányosan felállítani. Ismerteti ezután a kérdés pénzügyi részét. Kimutatja, hogy az államvasutak üzleti eredményének megromlásáért nem lehet az előző kormányt okolni, mert ez egy husz esztendő folyamat eredménye. A vasuti mérleg megromlása 1890-ben, illetve 1893-ban az ónatarifával s az államosítás után bekövetkezett tarifaleszállítással kezdődött. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy az utolsó husz esztendő alatt a személy és áruforgalom óriási emelkedésével szemben a beruházások nem álltak arányban, se a kocsi-park, se a mozdonyok szaporítása, se az utbalózat fejlesztése terén. A nagy vasuti állomások közül a legtöbbször, így a budapestieknek, a szolnokinak, az érsekújváriknak, a pozsonyinak ma is olyan szűk a berendezése, mint ezelőtt husz évvel. Ezért romlott és drágult meg a forgalom, a mi viszont az üzleti eredményre hatott vissza. Az üzlet megromlása egyébként világszerű általános jelenség s ez a folyamat nálunk a múlt esztendőben is konzekvensen tartott. Az anyagdrágulás, a járművek és a pályafenntartás drágulása, a munkabérek emelkedése s a fizetésrendezés mind közre hatott ebben az irányban. Nyilvánvaló mindezekből, hogy itt nem egy kormány, s különösen nem a múlt kormány mulasztásáról van szó. Kéri indítványának elfogadását, hogy ha csakugyan bünségnek tartják valamilyen az előző kormányt, ennek az ellenkezője végre tisztán álljon az ország előtt. (Elnök helyeslés a baloldalon. A szónokot sokan üdvözik.)

Szünet után az elnök javasolja, hogy Sztérenyi indítványáról csak azután döntson a Ház, ha Heltai Ferencet is meghallgatta, ki ugyanabban a tárgytan, ugyanolyan tartalmu indítványt jegyzett be.

A Ház az elnök javaslatához hozzájárult.

(Heltai válaszol.)

Heltai Ferenc kijelenti, hogy nem mint a pénzügyi bizottság elnöke kritizálta meg az államvasutak gazdálkodását, de Söpkéz Nándornak a kereskedelmi társaság költségvetése s rá mondott beszéde kényszerítette a válaszra. Személyeket gyanúsítani pedig egyáltalában nem akart, most se akar. Adatokkal kívánja igazolni a tüzifa-, talpfa- és szénbeszerzés terén követett hitás gazdálkodást. Tüzifából az előző kereskedelmi kormány mindig többet szerzett be, mint amennyit az államvasutak vezetősége javasolt, sokszor éppen kétszerannyit. Az így beszerzett és főlalmazott tüzifa most is ott rothad a vonalak mentén. A tüzifát oly drágán szerezték be, hogy most még az alkalmazottak sem veszik, mert a piacon sokkal olcsóbban kapják. A talpfa- és szénbeszerzésre fordított költség 1901 óta ötmillió koronáról tízmillió koronára emelkedett, holott ezt a vona-

lak fejlődése egyáltalában nem tette megokoltá.

Megbocsáthatatlan hiba, hogy a tölgyfalpfaikat telítetlen állapotban vették és csak a bükkfa talpfaikat vették telített állapotban. Már pedig a telítetlen talpfa 7-8 év alatt elpusztulnak, míg a telítettek husz, de sokszor harminc évig is eltartanak. Ennek következménye, hogy nálunk évente a talpfa 10 százalékát ki kell cserélni, míg a porosz államvasutnál ez csak 6 százalékot tesz ki. Ebből megérthető, hogy miért kerül nálunk oly sokkal többre a pályafenntartás is, mint Poroszországban. Nálunk az utolsó hat év alatt a talpfa ára 120-130% al emelkedett, míg Poroszországban csak 20%-al. Az államvasutak vezetősége 1905. óta a talpfa- és szénbeszerzés körül olyan eljárást követett, amely valósággal mesterségesen uton idézte elő az árak emelkedését. Egyrészt olyan nagy készleteket szerezték be, a milyenre semmi szükség nem volt, másrészt elhitették a kereskedőkkel, hogy a szükséges mennyiséget nem tudják honnan beszerezni és ezzel kiszolgáltatták magukat a szállítók kénye-kedvének. Ezen körülmények közt jött létre az Eisler-féle szerződés, amely cég éveken át szisztematikusan készítette elő a maga üzleti számára. Az államvasutak elkövetették azt a hibát is, hogy soha sem tudták, mennyi a készletük s így teljesen tájékozatlanul, derűre-borura csinálták a megrendeléseket. Az államvasutaknak az Eisler-féle ajánlat dolgában annak idején beadott jelentése az objektív igazsággal mérőben ellenkező dolgokat tartalmaz. Hogy merte a vonatok igazgatósága apodiktikusan azt mondani, hogy tíz év alatt nem fognak esőkeni a talpfa-árak. Ahhoz, hogy emelkedő árak mellett hosszú lejáratu szerződést kössön, egyetlen középponti igazgatónak sincs joga, amely közpénzeket kezel. Ráadásul még azt is megengedték Eisleréknek, hogy a talpfaikat ne bal-tázza, megfaragva, hanem csak fűrészelve szállítsák (Nagy mozgás a Ház minden oldalán.)

Sztérenyi József: Ezt én nem tudtam.

Heltai Ferenc: Ugy látszik, a képviselő ur sok mindent nem tud. (Derűtség.) Pedig én még fogok egyet-mást mondani. Ugyanabban az időben, mikor a magyar kormány az Eisler-féle szerződést megkötötte, az olasz államvasutak is kötöttek egy talpfa-szerződést, még pedig ugyanannyi mennyiségre, mint a magyar kormány, de ők ezt hétmillió koronával olcsóbban kapták. (Nagy mozgás a Ház minden oldalán.)

Sándor Pál: Ezek után sajnálom szegény Habárt.

Sztérenyi József: Mi az, kérem?

Sándor Pál: Igen kérem, sajnáljuk Habár Mihályt (Nagy mozgás és zaj.)

Heltai Ferenc: Rámutat arra, hogy a kereskedelmi minisztériumban ma körülbelül négy

fatermelőnek az ajánlata fekszik, közel hatszáz ezer talpfa, a melyek az Eisler-féle áraknak feléért is hajlandók a vasutaknak szállítani. Az Eislerékkel kötött szerződés urrá tette ezt a céget az egész magyarországi talpfa-termelésen. A cég most maga szabja meg az árakat a kisebb termelőknek s míg 6 ezektől 3-4 koronával veszi a talpfa darabját, 6 maga majdnem hét koronáért szállítja a vasutaknak. A szerződés tíz esztendő alatt huszonhatmillió koronát jelent Eisleréknek.

Ráér az államvasutaknak a salgótarjáni bányákkal kötött szerződésére. Ennél hallatlanabb szerződést a világ egyetlen államában sem kötöttek még. A szerződés tizenöt esztendőre szól s egyebek közt benne van, hogy a társaság úgy emelheti föl a szén árát, amint kimutatja, hogy a termelés üzemi költségei emelkedtek.

Egy hang a baloldalon: Ki az elnöke annak a társaságnak?

Heltai Ferenc: Kérem, nekem ahhoz semmi közöm. A szerződésben az is benne van, hogy akármilyen olcsó ajánlatot adnak be az állam-társaságok, a nyertes mégis a salgótarjáni lesz, amelynek a legolcsóbb ajánlattevő ára mellett is juttatni kell a szállítást. Az államvasutak ezenfelül kötelezhetők arra is, hogy a salgótarjáni szén helyett a társaságtól ugyanakkora mennyiséget Petrozsényban, vagy a Farkasvölgyben vegyenek át és így a százazatokra menő szállítási többletet is meg kell fizetniük. A maga részéről azt hiszi, hogy parlamenti bizottság kiküldése ezek után felesleges.

Fölkialtások a baloldalon! De ki kell küldeni!

Heltai Ferenc: Kéri a bizottság kiküldésének mellőzését, minthogy az általa beterjesztett adatok igazolták multkori kritikáját. (Zajos éljenzés és helyeslés.)

(A bizottság kiküldése ellen.)

Lukács László pénzügyminiszter nem helyesli bizottság kiküldését. Ez nem is vezetne célhoz, meg a bizottság nincsen fölrüházva azokkal a jogokkal és eszközökkel, a melyek az igazság kiderítéséhez szükségesek. Nem idézhet tanukat, okmányok előadására senkit nem kötelezhet.

Apponyi Albert gróf fölszólalni kíván, mire az elnök megkérdezi, hogy milyen címen kíván beszélni, mivel a házszabály értelmében indítványokhoz senki hozzá nem szólhat.

Apponyi Albert gróf. Mint a volt kormány-nak egyetlen jelenlevő tagja, kéri a Házat, hogy hallgassák meg. Ellentétben a miniszter nyilatkozatával igenis arra kéri a Házat, hogy küldjön ki bizottságot az adatok megvizsgálására. Erkölcsei szempontból követelhetné ezt, de mivel ehhez joga nincs, csak kéri a Házat, hogy adjon alkalmat az ügy tisztázására. Meg

megharagudott és felrugta a létrát. Most már vagy leugrik vagy fenn marad az ezüst-lakodalmáig.

A kis baba szája sirásra állott, de amint férje haragosan villámló szemébe tekintett, lehunyt pilláit és Isten nevében levetette magát a mélységbe. Férje felfogta mint egy labdát, aztán homlokon csókolta és talpra állította. Ada dobogó szívvel, sápadtan és mégis boldogan mosolygott.

A kapitány véletlenül éppen arra lovagolt és tanuja volt a jelenetnek.

— Vétek volt ezt a szegény kis boldogot odaadni annak a medvének, dohogta magában.

III.

Reoghnek az őszi gyakorlatokra kellett mennie ezredével. Először esett meg életében, hogy nem vonult szívesen a táborba. A szegény Ada nagyon kritikus időszak előtt állt, Reogh pedig meg volt győződve, hogy 6 reá most nagy szükség volna odahaza.

Mikor a svadron kivonult a faluból, nehéz szívvel intett fel az ablakba, honnan Ada kísért szemmel és szorongó szívvel tekintett utána a hajnali ködbe.

Három hét múlva a gácsországi táborban éjnek idején vad riadás támadt, mintha orgyilkos kozákok törtek volna az alvó harcászokra. Pedig csak Reogh hadnagy robogott végig a tiszt-barakban, távirattal a kezében.

— Hej, urak, gyerekek! keljtek fel, mindenki keljen fel, — apa vagyok.

A tábori kázinó gyertyái kigyultak, hajnalig pedig elfogyott a kázinós egész borkészlete, ráadásul egy pár tucat pohár, asztal és egyéb törékeny holmi.

Megint három hét múlva véget értek a gyakorlatok. Míg az ezred lassan a magyar határ felé vonult, addig Reogh hadnagy szabadságlevelével a zsebében már az alföldi róna közepén gorombáskodott a vasuti állomásfőnökökkel, állítólagos vonatkesések miatt.

Késő este ért haza.

Kardesörmpölése felverte az egész házat. A kis baba kacagva és sirva futott a nyakába. A hadnagy az asztalra állította a feleségét, hogy közelebb érje. Az asszony csudálatosan megszépült az alatt a hat hét alatt. Mintha megnőtt volna; a vállai is fejlődtek, a szemei csillogtak, az ajka vérpiros volt — Testi ép-sége érdekében félbe kellett szakítani az üdvözlést.

— Hol van a poronty! kiáltotta Reogh.

Ada végre lélegzethez jutott s ajkához emelte ujját.

— Pszt! ne kiált!

— Ej, mit! — látni akarom a kölyköt.

Ada ijedten esitította.

— Hallgass, ha mondom! Majd aztán...

— Asszony, a fiamat! bömbölte a hadnagy.

— Befogod a szád, te medve! csattant ki mérgesen a kis baba.

— Hohó!

A hadnagy elképedve nézett a párjára, ki egy oroszán-anya bátorságával tekintett villogó szemébe, miközben hüvelykujjával vállán át a hálószoba ajtajára mutatott.

— Megakarod ölni a gyermekedet?

— Beteg? suttozta a férj rémülten.

— Nem, hanem alszik.

A pater familias meghunyászkodva hallgatott.

Amit e pillanatban csak sejtett, az csakhamar szomorú valóságnak bizonyult: az egész háztartás, de főleg a család fő helyzete nagy változáson ment át. Jogait az a csöpp zsarnok bitorolta, aki naponkint tizenhat órát aludt, négyet szoptott és négyet visitott és akinek a kedvéért az egész ház lábujjhegyen járt és suttozva beszélt.

A hadnagy egyszer-másszor még tett ugyan lázadási kísérletet, de mindannyiszor szánalmas balsikert aratott. Egy-egy hangosabb szavára Ada már a gyermekszoba felé emelte kezét: meg akarod ölni gyermekedet? Ez leverte Reoghöt a lábáról.

Ada nem ért már rá se lovagolni, se tornászni. Ha férje este társaihoz készült a kaszinóba, utána futott:

— Te! sokat ne igyál, csendben gyere haza. Ha lármát csinál, megijed a gyerek...

Egy Reogh pedig nem megy a vendéglőbe kávé inni. Ha nem ihatik a kedve szerint, inkább otthon marad.

van győződve róla, hogy a bizottság fölhívására igenis jelentkezni fognak a szükséges tanúk.

Most házszabályvita keletkezett, amelyben résztvett Hock János, Lengyel Zoltán és Thaly Ferenc.

Szterényi József személyes megtámadás címén beszélt. Kijelenti, hogy Heltai adatai helyesek, de egyszersmind megállapítja, hogy Heltai beszédében egyetlen terhelő adat sincs a volt kormány tagjai ellen. (Zajos fölkiáltások a jobboldalon: Heltai ezt nem is akarta.)

Ezekután az elnök elrendelte a szavazást elsőbbsen Szterényi indítványára, amelynek tárgyalását és napirendre tűzését az egész ellenzék kívánta, a munkapártból pedig Návay Lajos, Heinrich Antal és Sándor Pál. A Ház többsége elvetette az indítványt. Ugyanez a sors érte Heltai Ferenc indítványát is.

Az elnök megállapította a holnapi napirendet és ezzel az ülés háromnegyed három órakor véget ért.

A debreceni egyetem.

(Zichy János gróf Debrecen városához.)

Távirati tudósítás.

Arad, június 9.

Ma került nyilvánosságra a kultuszminiszternek az egyetem ügyében Debrecen városához intézett leirata, amelyből megállapítható, hogy a tárgyalások oly irányban folytak, hogy az egyetemet az állam Debrecenben akarja és fogja fölláttatni.

Debrecen városa már pénteken fog dönteni e kérdésben és pedig előreláthatóan egyhanguan hozza meg a határozatát.

A kultuszminiszter leirata, amelyről már megemlékeztünk, szószerint a következő:

M. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter. 55,157. szám. Debrecen szabad kir. város Tanácsának! Folyó évi április hó 27-én 5755. szám alatt kelt felterjesztése és azon tanácskozás alapján, amelyet megbizottaim május hó 14-én Debrecen város, továbbá a tiszántuli református egyházkerület és a debreceni református egyház képviselőivel folytattak, felhívom a tekintetes Tanácsot, hogy az említett felterjesztésben foglalt ajánlatait következőképen módosítsa.

Az esetre, hogy ha a törvényhozás elhatározná, hogy Debrecenben fokozatos fejlesztés alapján egyetem állíttassék föl, Debrecen szab.

Ha pedig vadászatra lovagolt, neje utána szölt:

— Te! ki ne törd a nyakadat. Gondolj a gyerek jövőjére...

— Azt fogom kitörni, amit akarok, morogta a hadnagy. Mikor aztán a főkahajsza hevében nekivágott az ördög-árkának, közvetlen az ugrás előtt eszébe jutott a gyerek, félrekanyarodott, és mivel senki sem látta, kantáron fogva vezette lovát a tulsó partra.

Néhány hét múlva Ada végre megengedte, hogy hozzányuljon a gyerekekhez.

Később ő maga adta neki, mondván: nesze, hurcold a bocodat, én már nem birom el... A kapitány, a ki éppen látogatónak jött, e családi jelenet láttára a kezében felejtette a kilincset, az ezredben pedig e naptól fogva az a hír terjedt el, hogy a szegény jó Reögh papucs alatt van.

A kapitány vállalta el a komaságot. A szent szertartás alatt elszibbadt mind a két karja. Mikor pedig a víz megérintette az új hívő homlokát, olyanféle hang hallatszott, mintha egy trombitás teli tüdővel fujná a rajta-rajtját.

A nagyszámú ajándékok közt, melyekkel Adának ez alkalomból kedveskedtek, volt különben egy ismeretlen kéztől küldött idomítókorbács is. A korbács csinos ezüstgombjába e felirat volt vésvé: „A jeles idomítónőnek.”

Reögh sokáig életre-halálra kutatta a mérész tréfa szerzőjét. Mikor azonban gyanuja a kapitányra esett, agyonhallgatta a dolgot.

— Vigye el az ördög! mondta Adának. Csak nem fogok beletüzni egy családapába.

kir. város följánl e célra 5 millió koronát készpénzben, továbbá 80 (nyolcvan) katasztrális hold területet a Nagyerdőnek azon a részén, amelyet a május 14-én tartott helyszíni szemlén a bizottság erre mint alkalmasnak kijelölt.

Debrecen sz. kir. város egyszersmind elterően az április hó 27-iki felterjesztésétől, kikapcsolja ajánlatából a közkórház, a járványkórház és a népszanatórium ügyét. Ez intézmények az esetleg létesítendő egyetemmel csak annyiban hozandók kapcsolatba, hogy beteganyagunkat, amennyiben arra a tanítás céljaira szükség van, az egyetemmel rendelkezésre való bocsátása lesz bizonyos módon szabályozandó.

Debrecen sz. kir. város saját költségén, illetve saját hatáskörében gondoskodik az egyetemi telep csatornázásáról, a vízvezetéknek és villamos világításnak a telepre való vezetéséről, és a villamos vasutnak a telephez való meghosszabbításáról.

Debrecen sz. kir. város átengedi újból is a bábaképezdét.

A tárgyalások mielőbbi befejezése céljából nagyon kívánatos lenne, ha a tekintetes Tanács megfelelő módon és rövid uton oda hatna, hogy a tiszántuli református Egyházkerület a Tekintetes Tanács április 27-iki felterjesztésében foglaltak szerint jogérvényesen ajánlja fel a kilátásba helyezett évi 100,000 korona, illetve 115,000 korona hozzájárulását, annak megjelölése mellett, hogy ez összegből tulajdonképen mekkora részt vállal a tiszántuli református egyházkerületet és mennyi a városi, illetve egyéb régiebb alapítványokból eredő rész, valamint a református teológiai kar elhelyezésére szánt épületnek, illetve épületrésznek, továbbá gyűjteményeinek díjtalan használatba való átengedését. Egyszersmind felajánlandók a tiszántuli református Egyházkerület, illetve Debrecen város részéről a Péterfia- és Nyomató-utca közötti azon telkek, amelyeket a május 14-iki helyszíni szemle alkalmából a bizottság Egyetemi aula és központi egyetemi hivatalok elhelyezésére mint alkalmasnak kijelölt.

Hasonlóképen kívánatos volna, ha a Tekintetes Tanács megfelelő módon oda hatna, hogy a debreceni református Egyház a tekintetes Tanács április 27-iki felterjesztésében foglaltak kiegészítésében, jogérvényesen ajánljon föl 160,000 korona alapítványt egy tanszék költségeinek fedezésére.

A fentiek értelmében módosított ajánlatok beérkezése után annak idején a törvényhozás hozzájárulása esetére a különböző vagyonelemeknek tulajdonába, illetve használatába való átengedése ügyében szükséges „szokásos költségek” megfogalmazását, ugyszintén az évi hozzájárulás szerződészerű megállapítását illetőleg újból fogom a tekintetes Tanácsot értesíteni.

Budapest, 1911. május hó 20-án. Zichy.

E leirat alapján a debreceni egyetemi bizottság tárgyalás alá vette a kérdést és egyhanguan kimondta, hogy a kívánságokat teljesíteni kell és lehet is. A tanács már át is irt a református egyházhoz s a kerülethez, amelylyel másolatban közölte a miniszter leiratát. Az egyház és a kollegium képviselői is a legnagyobb készséggel jelentették ki, hogy a miniszter kívánságait az egyház respektálni és teljesíteni fogja.

Ugyancsak egyhangú lelkesedéssel monddta ki ma a jog- és pénzügyi bizottság, — hogy az öt millió korona készpénz, a nagyerdei nyolcvan hold terület följánlását, a villamos és gázvilágítást, a vízvezetékét és csatornázást, a villamos vasut kiépítését javasolja.

Mi történt az éjszaka?

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, június 9.

A régi magyar közmondásra, hogy borban az igazság, úgy látszik, alaposan rácsáfolt az a titokzatos eset, a mellyel a múlt éjjel riasztották föl a budapesti főkapitányság inspekciós tisztviselőit. Véletlenül csöndes éjszaka lévén, már éppen szundikálni készültek egy kicsit, a mikor belépett egy tagbaszakadt polgár ember nagyot fujva oda állt a rács elé:

— Borzasztó dolog történt velem, kapitány ur.

A fujásra a kapitány tüstént tisztába jött vele, hogy a derék polgár bort ihatott az este. Mindenekelőtt a kiléte után érdeklődött.

— Én Jáczy Jenő budai fa- és szénnyagkereskedő vagyok és a Batthyány-téren lakom, ott van az üzletem is.

— Hát aztán mi az a borzasztó dolog?

— A budai polgár e kérdésre elmondotta, hogy ő tegnap este ősi szokása szerint elment egy kicsit sétálni. Utközben természetesen benézett néhány ismerős korcsmába egy-két fröccsre s végül is a séta kedvéért fölkerült a Várba, hol az Országház-utcában van a Parakovits Máttyás korcsmája. Ott is megivott néhány fröccsöt.

— Mennyit?

— Csak keveset, mondotta Jáczy dadogva, egészben mindössze ha két liter bort ihattam.

Elmesélte, hogy magában iddoggalt, de a szomszéd asztalnál három ur borozgatott s ott ült mellettük a korcsmáros is. Ezek később fölkerelkedtek és elmentek. Ő még ott maradt egyedül és ivott tovább.

— De sát mi borzasztó van mindebben?

— Tessék csak megvárni a zárórát kérem.

— Minek várjam meg a zárórát. — szölt most már türelmetlenül a kapitány.

— Mert záróra előtt nem megy el az ember, ha már ott van és aztán történt a nagy baj.

Elmesélte még, hogy ő a záróra után hazafelé ballagott. Amikor a Bécsi-kapukoz ért, nagy meglepetésére szembe találta magát azzal a háromtagu társasággal, amelyik a korcsmában a szomszédasztalnál iszogatót.

— Biztos, hogy engem vártak, — folytatta.

— Honnan gondolja?

— Mert a mint eléjük kerültem, az egyik se szó, se beszéd, úgy vágott képen, hogy megszórtam.

— Hát aztán?

— Nekem jöttek mind a hárman, lefektettek, kivették a bugyellárisomból a pénzt, aztán elszaladtak.

— Mennyi volt a bugyellárisban?

— Négy darab ezerkoronás meg két darab százkoronás.

Erre a szóra már a rendőrség tüstént megindította a nyomozást. Jáczyt megkínálták helytel, a detektívek pedig rohantak fel a várbeli korcsmába. Ott a korcsmárosék elmondottak, hogy a háromtagu társaság minden tagja általuk rég ismert, tisztességes ember, az egyik állami tisztviselő, a másik cukrász s a harmadik is jómódu iparos. Hozzájuk még a gyanu árnyéka sem férhet.

Beszéltek még a detektívek a Várban két rendőrrel is, a kik egy óra tájban figyelmeztették a korcsmárosot, hogy jó lesz bezárni a boltot. A rendőrök a rablójámadásról mitsem tudtak, azt ellenben látták, hogy az említett társaság tagjai nem együtt, hanem külön-külön mentek haza.

Ezek után a detektívek visszasiettek a főkapitányságra s elmondták a nyomozás eredményét.

— Mit szól ehhez? — kérdezte a kapitány Jáczyt.

— Rosszul nyomoztak, — felelte dadogva.

— Az nem úgy van, adjon részletesebb fölvilágosítást!

— Nem adok semmit. Engem ne faggassanak.

— De el kell mondania!

— Azért se mondom, inkább visszavonom az egész följelentést.

E szavak után sarkon fordult és kiment.

A rendőrség azonban folytatja a nyomozást, mert Jáczy Jenőn nagyon meglátszott a mindössze két liter bor és hiába, borban az igazság, mégis csak meg kell tudni, hogy voltaképpen mi történt az éjszaka.

Táblabíró és főszolgabíró.

(A Simon—Petrovics-pör újabb fordulatai. — Tárgyalás Battonyán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Részletesen ismertettük lapunkban azt a büntető pert, amelyet az igazságügyminiszter meghatalmazása alapján Simon Ákos volt battonyai járásbíró, jelenleg szegedi ítélőtáblai bíró indított Petrovics Mihály battonyai főszolgabíró ellen, mert ez róla 1909. január 9-én a battonyai kaszinóban azt mondta, hogy „seperjen a maga háza előtt, van ott mit seperni nekem már elég adatom”.

A szegedi királyi törvényszék tudvalevőleg megengedte Petrovicsnak a valódiság bizonyítását és öt napig tartó tárgyalás után Petrovics Mihályt a vád és következményei alól felmentette, mert a valódiság bizonyítását sikerültnek találta.

A szegedi kir. ítélőtábla, ahová az ügy a királyi ügyészség felebbezése folytán került, az ítéletet megsemmisítette s a bizonyítás kiegészítését rendelte el. Ezen kiegészítés során a múlt napokban Simon Ákos kihallgatása történt meg. Simon vallomásában valótlannak mondta azon vádak, amelyekkel őt Petrovics Mihály illette.

A vádlott főszolgabíró kihallgatása és a szegedi tábla által elrendelt tanukihallgatások ma kezdődtek meg a battonyai járásbírószékhelyen. A mai tárgyalás során a vádlott főbíró újabb huszonkét tanut jelentett be, akiknek kihallgatására vonatkozó döntését csak holnap reggel hirdetik ki. A mai tárgyaláson a szegedi tábla megbízásából Perjessy Mihály táblabíró a főügyész megbízásából Szápár József a szegedi ügyészség vezetője és Sáfrány Miklós szegedi táblai tanácsjegyző jelentek meg. Simon Ákos Simon Jenő dr., Petrovics Mihály pedig Krenner Zoltán dr. aradi ügyvéddel jelent meg a tárgyaláson.

A mai tanukihallgatásokról részletes tudósításunk a következő:

(A főbíró vallomása.)

A bizonyítás kiegészítése során elsősorban Petrovics Mihály főszolgabírót hallgatták ki. Petrovics Mihály részletesen előadta, hogy a vád tárgyává tett kifejezés használatát előtt több ízben erős inzultusokban részesült Simon Ákos részéről, amit azonban ő sohase viszonozott csak akkor, amikor már türehetlenné vált Simon Ákos folytonos sértegetése. Akkor határozta el, hogy a sértegetéseket szónékiül nem hagyja. Elpanaszolta méltatlan megármadtatását Fodor Manó községi főjegyzőnek, aki csodálkozását fejezte ki, hogy éppen Simon Ákos sérteget, akinek pedig jobb volna hallgatnia, mert hiszen köztudomású, hogy miként jutott öv. Verhovay Gyuláné hagyatékából ötszáz koronához, s hogy ezt az összeget neki a végrendeleti végrehajtó még a hagyaték bezavartolása előtt mint ajándékot kifizette. Ekkor kezdett ő adatokat gyűjteni a táblabíró ellen és ekkor gyűltek halomra azok az adatok,

amelyekre előzva azután 1909. jan. 9-én, amikor ismét megtámadásban részesült, mondta hogy: „seperjen az ur a maga háza előtt, mert van ott mit seperni, van nekem már elég adatom.” A bizonyítás nem volt szándékában a legszélesebb mederben, de erre a táblabíró provokálta, mert a vizsgálat során izengette hogy: majd becsuka'om azt a kölyköt vagy egy esztendőre.

Perjessy táblabíró kérdésére Petrovics Mihály előadta, hogy neki azok az adatok, amelyeket a törvényszéki tárgyaláson előadott már a sértés megtörténte előtt mind birtokában voltak. Tudta azt, hogy Simon Ákos a kártyajátékosoktól kibic-pénzt kért, sőt követelt és ha nem kapott önhatalmulag a játékosok akarata ellenére is belenyúlt a kasszába. Előadta, hogy előfordult az is, hogy Simon Ákos vesztett, de nem fizetett. Bizonyítani kívánja a főbíró, hogy Simon Ákos egy helyszíni tárgyalás alkalmával Kunágotán a tárgyalás befejezése alkalmával a tanukkal és szakértőkkel leült kártyázni a vendéglőben és hogy a vonaton a végrehajtóval kártyázott.

Előadta a főszolgabíró, hogy mióta Simon Ákos Battonyáról eltávozott, azóta a kibicpénz adása teljesen megszűnt és ezt a szokást Battonyán Simon Ákos honosította meg. Részletes vallomást tett a főbíró a Simon Ákos és Polgár József közjegyző közötti barátságra vonatkozólag. Előterjesztette, hogy minden nagyobb hagyatéki ügyben Simon Ákos megállapította a battonyai járásbírószék illetékességét, hogy a hagyatéki tárgyalással a közjegyző bizathassa meg, aki viszont ajándékokkal halmozta el Simon Ákost, sőt egy ízben neki Budapesten száz korona kölcsönt is adott, amit Simon csak táblabírói kinevezetése esetére ígért megfizetni.

(A táblabíró esküje.)

Ezután a bíróság ismét Simon Ákost hallgatta ki, aki valótlannak mondta a vádlott állításait és kérte, hogy őt korábban tett vallomására eskessék meg és mellőzék az újabb bizonyítást, amelyet Petrovics Mihály az általa előadott tényekre vonatkozólag felkinált.

Simon Ákos kérelméhez hozzájárult Szápár József szegedi kir. ügyész is, míg Petrovics Mihály és védője Krenner Zoltán dr. kérték, hogy a bizonyítást a legszélesebb mederben fogatosítsák, mert csak így lehet megállapítani, hogy Simon Ákos vallomására meg nem eskethető.

A bíróság a Petrovics által újabb bejelentett huszonkét tanu kihallgatására vonatkozó döntését holnap reggel hirdeti ki.

A tárgyalást déliben félbeszakították és délután három órakor folytatták ismét tovább.

(Mit tudnak a tanuk.)

Vertán Béla földbirtokos előadta, hogy 1909-ben Montag Henrik földbirtokosnál tartott vadászaton jelen volt, ahol Simon Ákos nemcsak, hogy elfogadott kibicpénzeket, hanem forszírozta is azok adását. Elezsánszky Kázmér szolgabírótól például két ízben is követelt kibicpénzt, még pedig 5—5 koronát, amin Elezsánszky nagyon bosszankodott s ennek kifejezést is adott.

Kohn József azt vallotta, hogy Kunágotán egy helyszíni tárgyalás alkalmával a táblabíró a tárgyalás befejezése után az ügyvéddel, a tanukkal és szakértőkkel a vendéglő terraszán leült ferblizni.

Gróf Károlyi bírósági végrehajtó, aki évenként keresztül alantasa volt a táblabírónak, abban az időben, amikor Simon Ákos a battonyai járásbírószék vezetője volt, előadta, hogy igen gyakran adott kibicpénzt Simon Ákosnak, még-

pedig valószínűleg táblabíróvá történt kinevezetése után is. Hogy táblabíró korában adott-e Simon Ákosnak kibicpénzt, arra határozottan nem emlékszik, de azt tudja, hogy a főszolgabíró és a táblabíró közötti incidens után közvetlenül úgy tárgyalták az esetet a kaszinóban, hogy az annál kellemetlenebb Simon Ákosra, mert táblabíró korában is fogadott el kibicpénzt a végrehajtójától. A tanu kijelentette, hogy ezekről a dolgokról a főbíróval egyáltalán nem beszélt. Azt vallotta végül Gróf, hogy egy eszénádapácai kirándulás alkalmával ő a vonaton ferblizett Simon Ákoskal.

Miután Simon Ákos kihallgatása során határozottan azt állította, hogy a végrehajtóval soha nem kártyázott, s tőle kibicpénzt el nem fogadott, a tanut sértettel szembesítették, s a végrehajtó izgalmas jelenet közben határozottan a szemébe mondta állításait a táblabírónak.

Fischer Árpád dr. ügyvéd elmondta, hogy egy ízben huszonegyes-játék közben Simon Ákos az elvesztett tétet nem fizette be. A főbíróval ezt a dolgot a sértés után nem közölte, lehetségesnek tartja azonban, hogy a sértést megelőzőleg, vagy az eset megtörténtekor beszélt róla a főbíróval, de őt magát is meglepte, a mikor a sértés megtörténte után hallotta, hogy a főbírónak tudomása van erről az esetről.

Klein Lajos dr. ügyvéd előadta, hogy egy alkalommal, amikor a törvényszéki elnök látogatást tett a battonyai járásbírószékhelyen, egy olyan ügyben, amely kellemetlen lett volna, ha az elnök előtt kerül tárgyalásra, érintkezésbe lépett Simon a feleket képviselő ügyvédekkel, hogy az ügyet szüneteltessék. Klein még azt is vallotta, hogy Simon Ákos több ízben bezárkózott szobájába, s mialatt ott privát ügyeket intézett el, jegyzője teljesen önállóan folytatta le a tárgyalásokat.

Ezután a tanukihallgatások folytatását holnap délelőtt 10 órára halasztották.

VIDÉK.

Zászlóavatás Ujszentannán. Az Ujszentannai Ipartestület Rauchbauer Nándorné szül. Hönigsz Valéria urnő zászlóanyja védnöksége alatt június hó 29-ikén zászlóavatási ünnepélyt rendez. A vidékről érkező vendégeket kéri, hogy érkezésük napját legkésőbb június hó 25-ig tudatni sziveskedjenek. Az ipartestület megbízásából: Bleiziffer Jakab, elnök. Csutor Pál, titkár. Szauer József, alelnök. Ravilak János, pénztáros.

Az ünnepély sorrendje: Június 28-án este az esetleg vidékről érkező vendégek fogadása az állomásnál és elszállásolás. Június 28-án este 8 órakor faklyásmenettel szerenád a zászlóanyja tiszteletére a helybeli „Uri Dalárda” közreműködése mellett. Június 29-én reggel 4 órakor riadó. Június 29-én reggel félkilenc órakor diszkozyülés a község háza nagytermében, ennek tárgysorozata: Elnöki megnyitó, tartja Bleiziffer Jakab ipartestületi elnök. Jelentés az ipartestület 25 éves működéséről, felolvassa Csutor Pál ipartestületi titkár. Június 29-én reggel 9 órakor gyülekezés a község házában és felvonulás a zászlóanyához, honnan a koszorús leányok sorfalai között menet a Szentháromság szoborhoz, hol ünnepi szent mise és a zászló megszentelése, onnan átvonulás a disz-sátorba, hol a tárgysorozat a következő: Himnusz, éneklés az „Uri Dalárda” Ünnepi beszéd, tartja Vass Dezső iparhatósági biztos ur. Goll János „Zászló szentelés” éneklés az „Uri dalárda.” „Egy zászló története.” Alkalmi felolvasás tartja Adélmann Géza ügyvéd, ipartestületi ügyész ur. A zászló átadása a zászlóanyának és ipartestületi elnöknek. Szózat, éneklés az „Uri Dalárda.” Zászlószegek beverése megállapított sorrendben. Június 29-én diszbed délután 1 órakor a Zimmermann-féle vendéglőben, egy terítéknek az ára 3 korona. Június 29-én délután 3 órakor az iparos tanonciskola kiállításának Molnár Ödön igazgató vezetése mellett megtekintése s a jutalmak kiosztása. Június 29-én délután 4 órakor a zászlószegek folytatódó beverése. Június 29-én este

fél 9 órakor táncmulatság a Zimmermann-féle helyiségekben. Beléptidij! Személyjegy 1 kor. 40 fillér. Családjegy 3 kor. 60 fillér. Felülfizetések a zászló alap javára lesznek fordítva.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kinevezés. Rád Illés mármaroszigeti törvényszéki joggyakornokot a máriaradnai járásbíróhoz jegyzővé nevezték. Mikes Jenő dr. radnai járásbírósi jegyzőt a nagyváradi törvényszékhez helyezték át.

§ Az aradi ügyvédi kamarából. Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Straitiáru* Agoston dr. hátszegy ügyvédet, elhalálozás folytán, az ügyvédek lajstromából törölte és irodája részére gondnokká *Bontescu* Viktor dr. hátszegy ügyvédet rendelte ki.

§ Egy emberéletért — hét évi fegyház. (Esküdtzéki tárgyalás.) Ifju *Mócz* Maxim és *Prauhán* Joachim aradmegyei toki lakosok régi haragosak voltak. Prauhán 60 éves korában nősült meg másodsor fiatal huszonkét éves menyecskét vett nőül. A faluban azt beszélték, hogy *Mócz* udvarolgat az asszonynak, mire a férj kitiltotta a fiatalembert. *Mócz* Maxim bosszút esküdt és csak alkalomra várt, hogy kitölthesse. Ez év március 19-én este, *Mócz* több társával a nagykoresházban mulatozott. Tizenegy óra tájban részeg fővel utnak indultak. A főutcán szemközt jött velük Prauhán, aki hazafelé igyekezett. Csendesen elhaladt a berugott társaság mellett. Ekkor *Mócz* kikapta a botot egyik társa kezéből, csendesen utána sompolygott az öreg embernek és hatalmas ütést mért a fejére. Prauhán leesett a földre, mire *Mócz* nekiment és szétverte a fejét. Az aradi esküdtek ma bűnösnek mondták ki a halált okozó súlyos testisértés büntetésében és a bíróság hét évi fegyházbüntetésre ítélte.

§ Az apagyilkos. Az irsai határban *Gebler* Ferenc tanyáján volt vincellér *D. Simon* Mátyás. Kötelkedő, részeges ember volt, a ki agyonkinozta feleségét és gyermekeit. A család végre megunt a részeg ember garázdálkodását és 1908. május 11-én a vincellier legidősebb fia, *D. Simon* Mihály anyjának bátyjával *Hefner* Pállal megfojtotta az apját. A holttestet előbb disznóba rejtették el, majd a szemét közé ásták s a csendőrségnek *D. Simon* Mátyásné csak annyit jelentetett, hogy az ura eltűnt. Egy évig nyomozott a csendőrség, amikor végre kiderítette a gyilkosságot, megtalálta a holttestet és megállapította a gyilkosságot. A pestvidéki törvényszék esküdtbírósa tavaly április hó 28-án mondott ítéletet, de csupán *D. Simon* Mátyásné, mint fölbujtót és *Hefner* Pált, mint tettest ítéltette el tíz-tíz évi fegyházra, mert *D. Simon* Mihály közvetlenül a gyilkosság után megszökött. Az igazságszolgáltatás megtorló keze azonban őt is utolérte, mert a budapesti rendőrség az idén januárban a fővárosban kinyomozta és letartóztatta. A gyilkos fiu ügyével ma foglalkozott az esküdtbíró. Az esküdtek verdiktje alapján a bíróság *D. Simon* Mihályt negyedfél évi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ Gólya a fogházban. Az esküdtbírósi hivatalos komolyságát ma egy pólyásbaba sirása zavarta meg és e miatt a tárgyalást több ízben félbe kellett szakítani. Egy szerencsétlen nő, *Jäger* Róza volt a vádlott, akit a fogházban látogatott meg a gólya. *Jäger* Róza tragédiája akkor kezdődött, amikor megismerkedett egy szőke bajszu fiatalemberrel, *Tungler* Ferencel. Az ismeretségből szerelem lett, majd benső viszony, amelynek nemsokára következményei mutatkoztak. Ettől a pillanattól kezdve pokollá változott a szerelmi gyönyörűség. A leány nagy nyomorúságában arra kérte csábítóját, hogy adjon neki pár forintot. A legény válaszkép megverte a leányt. Elkeseredésében másnap revol-

vert vásárolt *Jäger* Róza s kétszer rálőtt *Tungler*re, aki könnyebb sebet kapott. Önmagával is végezni akart a leány, de a fegyvert kicsavarták a kezéből. Ma tárgyalta az esetet a budapesti esküdtbírósi, amely felmentette s rögtön szabadlábra helyezte a szerencsétlen *Jäger* Rózát.

§ A Pallós-cég bukása. Az elmúlt évben nagy feltűnést keltett a fővárosban a *Pallós* és *Társaság* közkereseti társaság fizetéképtelensége. Az adósságuk négyszázhuszonkilencezer koronára rugott s a vagyonihiány kétszáz ezer koronát tett ki. Az ügyészség a cég tagjai ellen csalárd bukás miatt emelt vádat. A védők kifogást adtak be a vádirat ellen, amelyet ma tárgyalta a budapesti törvényszék vádtanácsa. A bíróság a vizsgálat adatait hiányosnak találta s evégből új vizsgálat lefolytatását rendelte el az ügyében.

§ „Szerencseszerződés”. *Schlauch* Lőrincz Nagyvárad püspöke még az 1891. évben bérbe adta a vaskóhi vas és márványbányákat. A bérleti szerződést később *Róth* Gusztáv vállalkozó vette át, de csakhamar abbahagyta a megkezdett, de meddőnek mutatkozott bányászatot. Ekkor a bányákkal ismét új kezek kísérleteztek s közben *Róth* meghalt, mire özvegye, *Della Donna* Mária — kártérítés címen — 2,416 000 korona erejéig beperelte a püspökséget azon a címen, hogy férjének több bányaterületet nem adtak át. A Kuria a napokban hozta meg elutasító ítéletét a következő indoklással: valamely területen található kőzeteknek bányászatiilag kizárólagos kiaknázási joga iránt létrejött haszonbéri szerződés önmagában véve szerencseszerződés jogtermészetével bír; az ilyen szerencseszerződésnél tehát — külön kikötés nélkül — a haszonbérbe adót az illető fajta kőzetek létezése iránt általában véve, ugyancsak erre vonatkozóan a hely és idő tekintetében szavatosság nem terheli.

§ Becsületsértő köszönés. A budapesti büntetőjársbíróháza ma minap *Baló* bíró megállapította azt, hogy a köszönés — becsületsértés. Persze, nem mindenkinek a köszönése, mert az ügy, amelynek tárgyalása ezt a határozatot provokálta, egészen rendkívüli. Egy utcai leány tudniillik állandóan köszönt egy uriaszonnynak. Az uriaszony ott lakott, ahol ez a bepanaszolt utcai leány mindennap sétált s akár egyedül ment, akár mással, szívélyes mosolygással — köszönt neki. Az uriaszonyt rendkívül bosszantotta a dolog s szép szóval megüzentette a leánynak, hogy hagyja abba ezeket a sértő köszöntéseket. Azontul azonban annál inkább köszönt a leány. Az uriaszony végre is a bírósághoz fordult s becsületsértés miatt bepanaszolta a leányt. A járásbíróháza *Baló* bíró meg is állapította a becsületsértést s a leányt elítélte 30 korona pénzbüntetésre.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi izraelita kiházasító egyesület kiházasító jutalékai. Az Aradi izraelita kiházasító egyesület ismét tanujelét adta, hogy a maga elé kitűzött, humánus és jótékony eszméit a gyakorlatban nemesen és mindnagyobb mérvben valósítja meg. A legutóbb tartott választmányi ülésen három szegény pályázó izraelita leánynak 900 korona kiházasítási jutalékot szavazott meg és nemes céljaiknak további intenzív gyakorlását tüzték ki célul.

(*) A Maros Aradi Evezős-Egyület a csónakház építése tárgyában e hó 11-én este fél 8 órakor az Arad-esanádi takarékpénztár helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. tag urak meghívotnak. A választmány.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Egy aradi urileány sikere. *Budapestről* jelentik: Az Operában csütörtökön volt a zeneakadémia operai tanfolyamának vizsgái előadása. A szereplő növendékek közül többen határozott sikert arattak. Ezek közül kitűnt *Szondy* Bella, *Szondy* Géza aradi háztulajdonos leánya, aki nagy tetszéssel debütált. Szép üde és friss hang, kiváló színésztalented és jeles iskolázottság jellemzi a fiatal művésznőt, akit a vizsgaelőadás után *Márkus* Dezső az ősszel megnyíló Népeperához szerződtetett.

* A jövő című, Aradon megjelenő szépirodalmi, társadalmi és művészeti folyóiratot *Franyó* Zoltán író vette át és a modern irodalmi irányok szolgálatában vezeti tovább. Legújabb száma új, csinos formában jelent meg. A jövő élénk, változatos tartalma, mert a legjellegesebb magyar, meg külföldi írók munkáit találjuk benne. A jövő minden aradi könyvkereskedésben kapható.

* *Jael* és *Sisera*. Biblia dráma. *Jael* ki a barbár *Sisera*nak szövetségese, kiszabadítja a zsidókat a fogságból. A *Jael* által kiszabadított zsidók *Barak* vezérével az élükön megtámadják *Sisera* táborát. *Barak* diadalmaskodik *Sisera* fölött és elűzi az izraeliták ellenségeit egész a tenger partig, a hol *Sisera* kivételével, aki elmenekült, belevesznek a tenger hullámaiba. *Sisera* teljesen bágyadtan az üldözéstől, *Jael*nál, szövetségese nejejénél keres menedéket. Ennek sátrába *Sisera* belehal sebeibe és *Jael* megmutatja a zsidóknak a holt zsarnokot. *Jael* derék tettéért polgártársai lelkesedéssel ünnepelték. A pompás képet *Pathé* nagyszerű színes felvételébe mutatja be szombaton utoljára az *Uránia* színház. 175

* *Biroteau* Césár. Még csupán szombaton lesz látható az *Apolló*-színház fenomenális műsora, amely a közönség legteljesebb elismerését és csodálatát nyerte meg. Szébbnél-szebb képek csodás kaleidoszkopszerű változatban vonulnak el a nézők szeme előtt, különösen a természetutáni felvételek arattak nagy tetszést. A másik műsorból, amelynek számai az amerikai kinematográfia legsikerültebb alkotásai, különösen két kép érdemel különös megemlést. Az egyik kép: *Rafael* és *Formarina*, a másik slágere ennek a műsornak *Biroteau* Césár. *Balsac* egyik legkitűnőbb regényének jól ismert alakjai kerülnek élénk, a legkiválóbb francia színművészek által megszemélyesítve. A megható, drámai fordulatokban gazdag történet megkapja a nézőt, érdeklődéssel szemléli azt a hatalmas, megrázó küzdelmet, amelyet *Biroteau* Césár a becsületéért folytat, s amely küzdelemnek ő lesz a győztese. 177

VÁROS ÉS MEGYE.

Ujabb parcellázás a Zimándi dűlőben. *Nikolits* Géza földbirtokos ma kérvényt nyújtott be a tanácshoz és arra kér engedélyt, hogy a *Zimándi* dűlő 1. számú szőlőjének feloszthassa házhelyekre és ezzel egyidejűleg a *Zsák*-, illetve *Dohány*-utcát kinyithassa. Huszonnyolc ház helyet tervez a kérvényező és az utcanyitás által azt akarja elérni, hogy a *Zimándi* dűlő utca által nyerjen összeköttetést a várossal. Ezáltal a *Mosoczy* és *Ujtelep* is direkt közlekedési utat nyerne, mert az új utca a *Mosoczy*-telepen lévő *Mikolai* Bertalan-utcába torkolnék. A *Nikolits*-szőlőt keletről a most parcellázás alá kerülő *Soltz*-telek észak nyugatról a *dohánybevaltó* kísérleti kertje, északról a *Zeitler* és *Mosoczy* telkek határolják.

Folytatolagos sorrendje az Arad város törvényhatósági bizottsága által június hó 14-én d. n. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 26. A tanács beterjeszti a hordójelző hivatalra vonatkozó újbbi szabályrendelet tervezetét elfogadás végett. 27. Farkas Ábrahám utóajánlata a vásártéri korcsma épület bérlete tárgyában. 28. A tanács előterjeszti hogy Csernyi Ferencz, Haschek Antal, Mittelbrun János, Mikulán Sándor, Bencze Mihály, Pepoli Viktor, Kauter Zsigmond, Andrányi Károly báró, Bugarin Ilés, Zöllner Ádám, Krebsz József, Albert Lajos, Dengl Lajosné, Vadász Ármánd dr., Szathmáry Géza, Brebán József, Szerb Péter, Stefán Demeter, Poszt Ádámné, Köpf János dr., Horváth János, Nemezsóvszki József, Lusztig Árminné, Metz András, Alexa Jofa, Debreczeni Mihály, Tóke Gergely, özv. Polonyi Györgyné, Szabó József, Demjancs Simonné, Drozsnák Gyula, Selezsán Pál, Fics István, Fics János, Nyiri Lajos, Nemezsóvszki Miklós, Pap István, Pák Pál, Vitális Lajos, Pujé Pál, Jalkoczi Alajos, özv. Kudlik Jánosné, Knitzky Ignác, Hartmann Samu és Polacsák Pál által emelt új épületek bérjövédelmére a községi adómentesség megadások. 29. A tanács jelentése rendőrségi ruhákhoz szükséges posztónak szállítása iránt megtartott versenytárgyalás eredményéről. 30. Nikolits Gézának telekfelosztás iránti kérelme. 31. Gutzjahr Mihálynak telekfelosztás s utca nyitás iránti kérelme.

Meglincselt néger rabok.

— Boszualás rendőr ruhában. —

Arad, június 9.

Rendkívül jellemző amerikai esetet közöl az Amerikában megjelenő „Szabadság” című lap.

A déli államokban csak nem avul el a lineselés szégyenletes szokása, jöllehet a hatóság mindent elkövet a népitételek meggátolására. A boszut lihegő fehérek semmitől sem riadnak vissza, ha boszut akarnak állani egy-egy feketén. Ha szép szerével nem tudják kezük közé keríteni, erőszakot vagy furfangot használnak, mint az a pár ember, akik vasárnap reggel egyszerre hat néger életét oltották ki egy fehér életéért a floridai Lake City-ben. Ezek a lineselők rendőrnek öltözve, automobilon érkeztek a fogházba és a szomszédos városka rendőrfőnökének hamisított távirati utasításával vették rá az épen távollevő sheriff fiát a keresett hat néger kiadására.

A lake city-i fogház fekete rabjai állítólag megölték egy B. B. Smith nevű fűrészmalomtulajdonost és súlyosan megsebesítettek egy másik Register nevű fehéret. A gyilkosságot a Leon megyei Wadesboroughban történt, ahol csak a rendőrség ébersége tudta megakadályozni a vádlottak meglincselését avval, hogy elvitte őket a szomszédos megye székhelyének, Lake Citynek a börtönébe.

A wadesboroughiak boszuja evvel nem csillapodott le, sőt magasabba lángolt és Smith barátai elhatározták, hogy minden áron kézrekerítik a gonosztevőket. Minthogy a hat néger gondosan őrizte a lake city-i sheriff, nem számíthattak arra, hogy erőszakkal sikerül majd hozzájuk férni, ennél fogva cselhez folyamodtak.

Mintegy tizenketten felöltöztek rendőrruhába és a Leon megyei sheriff aláírásával egy táviratot hamisítottak. E táviratban a Leon megyei sheriff tudatta a lake city-i sheriffel, hogy alapos értesülése szerint Wadesboroughból lineselők készülnek Lake Citybe, hogy kivigyék a fogházban őrzött hat néger és megöljék őket. Ennek alapján fölkererte lake city-i kollegáját, hogy a hat rabot bizza a táviratot fölmutató rendőrök kezére, akik majd elszállítják a lineselő tömeg elől a szomszédos megye börtönébe.

Az árendőrök automobilba ülve elrobogtak Lake Citybe és fölkeresték a fogházat, amely-

ben a sheriff helyett, aki a szomszédos városkában időzött, a sheriff 16 éves fia fogadta őket. A fiu eleinte vonakodott a rablőket kiadni, de a hamisított távirat elolvasása után már nem kételkedett a jövevények őszinteségébe és átadta nekik a hat néger.

Az automobilos rendőrök eltávoztak áldozataikkal és csak a városkától egy mértföldnyire állottak meg velük. Itten egymás mellé sorakoztatták őket s azután mind a tizenketten sortüzeket adtak reájuk. Mindaddig lövöldöztek őket, amíg csak életet sejtettek bennük. Amikor elvégezték munkájukat, újra automobilba ültek és elrobogtak, Wadesborough irányában.

A lake cityiek csak déltájban akadtak a hat néger pozdorjává lőtt holttestére.

Hazai Samu a véderőjavaslatokról.

A véderőbizottság ülése.

Budapest, jún. 9.

A képviselőház véderő-bizottsága ma délután folytatta tárgyalását.

Kelemen Béla károsnak tartja, hogy nálunk minden tendencia-militarizmus erősítésére irányul. Közjogi szempontból is számos aggodalma van a javaslattal szemben. Kijelenti, hogy pártjával egyetemben a legerőteljesebb ellenzéki álláspontra fog helyezkedni. Hosszasan és élesen kritizálja az új katonai perrendtartás-javaslatot.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a katonai büntetőtörvényjavaslat nincs napirenden. Főntartja a jogot, hogy a Kelemen által e tekintetben felhozott észrevételekre akkor válaszoljon, amikor a javaslat napirendre lesz tűzve.

Hazai Samu honvédelmi miniszter mondott ezután hosszabb beszédet. A javaslatokat különböző szempontokból tartja elbírálandóknak. Mindenekelőtt számszerű adatokkal igazolja, hogy amíg Magyarország Ausztriával együtt fejenként 11 koronát, Magyarország magában csak 9 koronát költ hadi célokra, addig Bulgária 15, Olaszország 15 $\frac{1}{2}$, Németország 26, Szerbia 10, Törökország 13 koronát költ fejenként hadi célokra. Tehát Magyarország nem költ többet, mint a nálánál gazdaságilag és iparilag fejletlenebb, kisebb államok.

Maga a javaslat két lényeges novumot tartalmaz: a létszámemelést és a kétéves szolgálatra való áttérést. A létszámemelés mellőzhetetlen volt, oly katonai alakulásokat kell létesíteni, amelyek fejlesztése terén a külfölddel szemben messze elmaradtunk. A kétéves szolgálatra való áttérést nemesak a humanizmus és közgazdasági érdekek gondozása kívánja meg, de a katonai érdekek is. A legénység intenzívebb kiképzése biztosíthatik, mert a póttartalék az új rendszer mellett a minimumra fog redukáltni.

A javaslattal összefüggő pénzügyi kérdésekre nézve előadja, hogy a véderőreform befejezése után a közös hadsereg, haditengerészet és honvédség fenntartási költségei tíz év leforgása alatt fokozatosan 74 millióval fognak emelkedni Magyarország terhére. Összehasonlítja a legközelebb elmúlt és a jövő tíz év alatt az állam összes kiadásaiából a haderőre fordított költségeket, s arra az eredményre jut, hogy tíz év alatt 0.2 százalék az emelkedés. A hadseregbe költött pénzből alig számbavehető rész megy ki az országból, a legnagyobb rész bennmarad.

Azon állítással szemben, hogy a kétéves szolgálat dacára igen sokan három évig, vagy hosszabb ideig tartoznak szolgálni, számszerű-

leg kimutatja, hogy a Magyarországra eső 93187 főnyi újoncjutalékból 70000 a kétéves szolgálati idő kedvezményét fogja élvezni.

Végül utalással arra a szembeállításra, a mely a vita folyamán a katonai és polgári elem ellentétének tüntette fel, kijelenti, hogy a katonai és polgári elem között különbséget ma az általános védkötelezettség korában nem ismer, manapság minden katona polgára a hazának, s minden polgár védi a hazát. Kéri a bizottságot, hogy a javaslatot általánosságban fogadja el.

A bizottság többsége ezután a javaslatot általánosságban elfogadta. A részletes tárgyalás kedd délután kezdődik meg.

Családirto apa.

— Két ártatlan gyermek halála. —

Távirati tudósítás.

Balassagyarmat, jún. 9.

Megrendítő családi tragédia történt e hó 7-én a nógrádmegyei Diósjenő községben. Egy vállalkozó-munkás rossz anyagi helyzete miatt agyonlőtte két kis gyermekét, súlyosan megsebesítette a feleségét s azután öngyilkosságot követett el.

Kosut Jánosnak hívják a családirto apát. Ezelőtt körülbelül öt héttel állott munkába Schwáb Sándor földbirtokosnál. De nemesak maga vállalkozott valami hat hónapig tartó munka elvégzésére, hanem az ő vezetésével egy egész csoport, amelynek nevében Kosut szerződött s egyuttal ő volt köteles a munkások élelmezéséről gondoskodni.

Mikor a munka megkezdődött, kiderült, hogy elszámította magát, mert a munkáscsoport élelmezésére ráfizetett. E miatt annyira elkeseredett, hogy többször említette, hogy kirtja egész családját.

Rettenetes tervét június 7-én megvalósította. A délelőtt folyamán beállított a konyhába ahol felesége foglalatokodott s vele volt két kis gyermeke is. .. durva ember, alighogy belépett, a ládában levő revolverét követelte az asszonytól, aki rosszat sejtve, ellentállt. A megvadult ember most már fejszét ragadott s így hozzájutott a revolveréhez, amelylyel közvetlen közelből rálőtt a feleségére, akit a karján el is talált. Az asszony most már menekülni próbált, ami sikerült is nek, mert a férj, mielőtt üldözőbe vette, előbb gyermekeire rázárta az ajtót. Ezzel azonban annyi időt vesztett, hogy a felesége megszökhett.

Most már visszatért gyermekeihez, akik közül először a hétéves János fiát ragadta meg s kétszer egymásután halántékon lötte, majd az öt éves Ilonkát is megölte két revolverlövés-sel. Azután bement a szomszédos szobába s egy lövéssel kioltotta a saját életét is. Mire a csendőrök megérkeztek, a tragédiának mindhárom áldozata már halott volt.

A két kis gyermeket és az apát közös koszra tették és úgy szállították a temető halottasházába, ahol a munkáscsoport asszony-népsége telehintette virággal a borzalmas tragédia két ártatlan áldozatát. Ott van a ravatal körül a fau egész népe s az asszonyok, öszszerakva filléreiket, most fehér gyolcsra gyönyörű himzéseket készítenek halotti ingre a két kis ártatlannak. Általános a részvét a megsebesült anya iránt, akinek állapota súlyos.

TANÜGY.

(—) Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Juszt Sándor magyarpécskai-külsőterületi állami elemi iskolai tanítót a magyarpécskai-belterületi állami elemi iskolához helyezte át.

(—) Az aradi izr. elemi fiu- és leányiskola hittani vizsgálatát a következő napokon tartják meg: június 11-én d. e. 8-10 óráig a leány isk. I. és II. oszt., június 11-én d. u. 4-6 óráig a leány isk. III. és IV., június 12-én d. e. 8-10 óráig a fiu isk. I. és II. oszt. június 12-n d. u. 4-6 óráig a fiu isk. III. és IV. osztálya vizsgázik. A vizsgálatok a zsidó fiuiskola disztermében lesznek megtartva.

HIREK.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Lényegtelen hőváltozás és elvélve eső vagy zivatar várható. Sürgönyprognózis: Enyhe, elvélve espadék, viztárok. A hőmérséklet déli tizenkét órakor 25 0 C. fok volt.

— Az új kereskedelmi miniszter kinevezése. *Budapestről* jelentik: *Tudvalevő*, hogy *Wickenburg Márk* gróf kereskedelemügyi miniszterré való kinevezése befejezett dolog. Munkapárti körökben beszélnek, hogy a kinevezés a legközelebbi időben várható.

— Magyar-osztrák intervenció. *Bécsből* jelentik nekünk: *Pallavicini* örgróf nagykövet, a ki a legközelebbi napokban visszautazik *Konstantinápolyba*, hivatalának átvétele után azonnal föl fogja keresni *Rifát* basa török külügyminisztert és a bécsi kabinet nevében barátságos, de mégis nagyon energikus előterjesztést fog tenni az albániai események miatt. Figyelmeztetni fogja a portát, hogy vessen véget Albániában a tarthatatlan helyzetnek, nehogy még nyomatékosabb föllépés váljék szükségessé.

— Indítvány a párbaj ellen. *Budapestről* jelentik: *Richter* János országgyűlési képviselő ma a képviselők háza indítványkönyvébe a következő indítványt jegyezte be: „Indítványozom, utasítsa a Ház a kormányt, hogy a mindinkább szaporodó párbajvétségek megakadályozása céljából a büntetőtörvény erre vonatkozó intézkedéseinek szigorítását tartalmazó törvényjavaslatot terjesszen elő és megfelelő rendőri intézkedéseket léptessen életbe.”

— Románok gyűlése. A lugosi Drapelul június 15-én Lugoson tartandó választójogi román népgyűlésről ír és a románság lanyha érdeklődéséről panaszkodik. Fölsorolja, hogy képviseltek magukat Hunyad, Arad, Szolnok-Doboka és Fogaras megyék romániai, de Krassó-Szörény, Temes és Torontál, annál kevésbbé Bihar, Szatmár, Szilágy a két Küküllő, Besztercenaszód és Szeben megyékből egyetlen résztvevő sem jelentkezett.

— *Glattfelder* püspök bérmautja. A csanád egyházmegye új püspöke, *Glattfelder Gyula* dr. püspöki székeinek elfoglalása után nyomban megkezdte egyházi funkcióit. Pünkösdkor Temesvárott bérmaut, most pedig Torontálvármegyébe ment és annak felsővidékén tart bérmautkörutat. A püspök tegnapelőtt este érkezett Temesvárról Valkányra, ahol a vasuti állomáson *Hadfy* Károly járási főszolgabíró fogadta Mokrinn község előjáróságával, amely *Domba László* jegyző vezetésével eléje utazott. A püspököt a főszolgabíró üdvözölte, amire a püspök szíves szavakkal válaszolt, örömet fejezve ki, hogy torontáli hívei közé jöhet. Valkányról a püspök kíséretével kocsin Mokrinnra ment, ahol kivonult eléje az egész község lakossága s zajos ovációban részesítette a püspököt. A fogadtatás után a püspök *Turzás Antal* római katolikus plébános házába vonult, ahol megszállt. Reggel hét órakor a püspök misét végzett fényes papi segédlettel, majd azután megbérmaut mintegy százötven hívőt. Délelőtt tíz órakor a püspök automobilon Kisteremiára ment, ott is elvégezte a bérmautást.

— *Hoffmann* altábornagy a Házban. *Budapestről* jelentik: *Hoffmann* Hugó altábornagy, a hadügyminisztérium osztályfőnöke ma délelőtt a képviselők háza járt és hosszasan beszélgetett *Héderváry* Károly gróf miniszterelnökkel.

— Kolera, vagy hashártyagyulladás. Lapunk mai számában megírtuk, hogy egy 18 éves parasztleány tegnap gyanus körülmények között meghalt Soborsinban. Ma *Muzsáy* Sándor soborsini körjegyző a következőket mondotta el a dologról:

— *Katána* Erzsébet (és nem *Vandrák*) tizenhét éves leány tegnapelőtt súlyos betegen jött a zámi vásárról. A lány gyötrelmes kinlódások között tegnap délre meg is halt. *Murády* Árpád dr. hashártyagyuladást állapított ugyan meg a halál okául, mindazon által minthogy az elhalálozás körülményei gyanusak voltak, jónak tartottam az óvintézkedéseket megtenni. Éppen Soborsinban járt *Bradeán* Athanász dr. járási orvos, akivel közöltem észleletemet és a tervbevett intézkedéseket. A járási orvos ur mindenhez hozzájárult. Így miután a leányt elföldeltük, a házat, amelyben hozzátartozói laknak vesztegzár alá helyeztük öt napra. Öröket állítottunk fel és a házbeliekkel mindenféle közlekedést megszüntettünk. Nem szabad érintkezniök senkivel sem. Ha öt napig nem mutatkoznak rajtuk gyanura okot adó tünetek, úgy a vesztegzárt feloldjuk. A radnai főszolgabíró ur is azonnal intézkedett az illetőknek kipuhatolása iránt, akikkel a leány Zámon érintkezett és sikerült is már megtudni. Ezeket is elkülönítették és megfigyelik.

Mindenesetre dicséretes dolog, hogy a hatóságok késedelem nélkül fogantatosítják az óvintézkedéseket, amelyek még akkor se ártanak, ha a leány halálát nem kolera idézte elő.

— *Rouviert* pap nélkül temették. *Párisból* jelentik nekünk: *Rouvier* özvegye egyházi temetést akart rendezni elhunyt férjének. A párisi érsek megtiltotta egyházmegyéje papjainak, hogy a temetésen részt vegyenek, mert *Rouvier* miniszterelnöksége alatt jött létre az állam és az egyház különválasztásáról szóló törvény. Ennek következtében *Rouviert* a papság részvétele nélkül temették el.

— A nagy hadgyakorlat. Szeptember elsején kezdődik *Zemplén* megyében a nagy királyhadgyakorlat. Főparancsnokok lesznek *Frigyes* királyi herceg és *Frank* lovag gyalogsági tábornok. A gyakorlatban a többi közt részt fog venni a 15 gyaloghadosztály tizenhárom zászlóaljjal, a 27. gyaloghadosztály tíz zászlóaljjal, a kassai honvéd gyaloghadosztály tizenhat zászlóaljjal, továbbá a 6. közös lovasdandár és a 4. honvéd lovasdandár, egy tüzérhadosztály, egy nehéz mozsárgyű hadosztály. A gyakorlaton összesen részt fog venni száznyolevan zászlóalj, kilencvenhat lovas svadron, kétszáznyolevannyolc ágyú, kétszázötven géppuska és a katonai léghajó és aeroplán hadosztály.

— *Szabolcska* visszalépett. Egy temesvári estilap megbízható helyről jelenti, hogy *Szabolcska* Mihály, az országosan ünnepezt jeles költő-lelkész, visszalépett a református püspökjelöltségtől. Elhatározásának egyedüli oka az, hogy nem akarja az egyházban uralkodó békés egyetértést megzavarni.

— *Krisztics* Milánt letartóztatták. A csehországi *Teplicből* jelentik, hogy ott ma több apró szélhámosság miatt letartóztattak egy fiatalembert, aki *Krisztics* Milánnak, Milán király törvénytelen fiának vallotta magát. *Krisztics* Milán vendéglőkből kávéházakból állandóan fizetés nélkül távozott, míg végre több feljelentés alapján letartóztatták.

— *Pisztolypárbaj*. *Budapestről* jelentik: Ismeretes az a tetteges botrány, amelyet nemrégiben a *Bristol*-szállóban *Madarassy-Beck* Marcell báró és *Markbreit* Gyula között zajlott le. Az ügynek lovagias folytatása lett. A két ellenfél ma délelőtt a *Hüvös-völgyben* pisztolypárbajt vívott. *Beck* Marcell báró segédei *Holitscher* Lajos dr. és *Várkonyi* Oszkár dr. voltak, *Markbreit* Gyula segédei pedig *Keresztesi* József dr. és *Kirchknopf* Ferenc dr. voltak. Kétszeri golyóváltás után sebesülés nem történt. A felek nem békültek ki.

— *Szinésznök* életveszélyben. A nagyvárad szintársulat három népszerű tagja: *Zsigmondi* Anna, *H. Kőrösi* Juci és *Asszonyi* Lászlóné tegnap délután igen komoly életveszedelembe fordult. Kevés hirtelen, hogy a *Szent László-téren* a villamos kocsikerekei alá nem kerültek. A három színésznő a galumblovó versenyre ment ki kétfogatu kocsin a *Püspök-fürdőbe*. A *Teleky* utcáról jöttek ki kora délután s a *Kossuth* Lajos-utcán át akartak hajtani a *Nagypiac-térre*. Épen a *Szent László* templomnál vágattak a lovak, amikor a villamos sinek fordulójánál rohanva jött szemközt velük a villamos. Sem a kalauz, sem a kocsis nem láthaták előre a találkozást, mert a templom a fordulót eltakarja. Izgalmas perc következett, úgy látszott, hogy a villamos egyenesen nekiságul a lovaknak s maga alá temeti a kocsit. A három színésznő rémült sikoltásba tört ki s ijedten akartak leugrani az ülésről, hogy még idejekorán menekülhessenek a veszedelem helyzetből. Szerencsére a villamos kocsit vezetője nem vesztette el a lélekjelenlétét. Sikerült neki gyorsan olyan erős fékezést alkalmazni, hogy a kocsit hirtelen megállított. A lovak táncolva ugrottak ki a sinek közül s ragadták magukkal a kocsit tovább.

— A repülő kisasszony. *Bécsújhegyről* jelentik nekünk: *Gerome* Frida, az idevaló városi színház volt tagja, aki *Ilmernél* repülőkurzust végzett, ma tette meg első repülőkísérletét. Az aviatikus leány tíz méter magasságra emelkedett föl s többször körülrepülte a pályát. Leszállása kissé hirtelen volt, de azért sem neki, sem gépének nem lett baja.

— *Káplán* a gimnázium ellen. *Dunaföldváron* különös botrány lázítja a kedélyeket. A község képviselőtestülete háromszázezer koronát és ingyenelket ajánlott föl arra az esetre, ha a gyönki református gimnáziumot *Dunaföldvárra* helyezik át. *Tóth* Lajos római katolikus káplán beadványt intézett az egyházkerülethez, amelyben a gimnáziumnak rossz jövőt jósol és azt állítja, hogy az iskolát a nép gyűlölni fogja. A káplán ezenfelül a szószékről is támadta a gimnázium áthelyezésének tervét és a nép körében aláírást gyűjtött ellene. *Dunaföldvár* képviselőtestülete tegnap foglalkozott a káplán ügyével és *Niefergall* Nándor főjegyző indítványára egyhangúlag elhatározta, hogy a pécsi püspöktől a káplán elhelyezését követeli és ellene bűnvádi följelentést tesz. A határozatnak ehhez a részéhez *Biró* Imre prépost-plébános is hozzájárult.

— *Sikkasztó* irodaigazgató. *Bertha* István egri irodaigazgató sikkasztásai miatt tegnap óta már fogoly. Két év óta dözsömálta rendszeresen a hivatalos pénzeket s bár csak háromszáz koronát vallott be, a rovincsoló bizottság azt hiszi, hogy a hiány meghaladja a tízezer koronát is. *Miskovics* Flóris vizsgálóbíró rendeltére ma bűnügyi zárlatot rendeltek el *Bertha* ingóságaira. A sikkasztó izgalom nélkül fogadta a vizsgálati fogságot elrendelő határozatot és megnyugodott benne. *Bertha* mint nyugalmazott esendőrőrmester hat évvel ezelőtt került a

törvényszékhez kezelőtisztnek. Két esztendő előtt kinevezték a megüresedett igazgatói állásra. Ettől kezdve állandóan éjjelezett, kis lebujokban kártyázott és nagy pénzben billiárdozott.

— Tűzoltás — víz nélkül. Késmárkról jelentik: Tegnap kigyuladt a római katolikus iskola, melynek tetőzete leégett, valamint elhamvadt a tanítók számára főlhalmozott nagy mennyiségű fa. Hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt, a szélsőnek tulajdonítható, mert a víz hiánya miatt eléghetett volna az egész város. Néhány évvel ezelőtt a város ugyanis több százezer korona költséggel csatornázta utcáit, de e költséges csatornában ritkán folyik a víz, mert a Poprád folyót lefoglalja a késmárki villamosmű üzemének főtartására. Így történt, hogy a villamos társaság ezuttal is elzárta a vizet és nem nyitotta föl még akkor sem, mikor a tűz hatalmas lángtengerré fejlődött. A késmárki tűzoltóság és a tűz helyére siető szomszéd városok tűzoltói tetlenül nézték a tűz pusztítását. Vrhovszky Ottó dr. polgármester szigorú vizsgálatot indított.

— Selyem-történet. Selyem-szenzációja van Tolnának — írja a „Pécsi Napló“. — Az történt, hogy Bezerédj Pál tanácsos, a selyem-tenyésztés vezetésével megbízott miniszteri meghatalmazott, a tolnai selyemfouódából három tisztviselőt rögtön elbocsájtott. Ugyanekkor négy munkásleányt is kitiltott a gyárból. Az esetnek, mint Tolnán beszélik, szerelmi kaland a háttere. Igazi selyemszenzáció — jegyzi meg az idézett ujság.

— Kézrekerült váltóhamisító. Érdekes esetről ad hírt egy debreceni távirat. Egy börtönre ítélt váltóhamisítót juttatott egy affér az igazságszolgáltatás kezére. A bűnös ember már régebben megszökött a büntetés elől. Hajduszoboszlón ütötte föl a tanyáját, a legjobb társaságokba csempészte be magát s mint többszörös párbajhős a lovagiasság bujokává lett. A debreceni rendőrség ma hainalban tartóztatta le Ács Sándort, a Hajdumegyei-Népbank főkönyvelőjét, a kit 1906-ban a kolozsvári törvényszék váltóhamisítás miatt hat hónapi börtönre ítélt. Ács akkoriban eltűnt. Az ügyészség az egész országban köröztette, de hiába. Négy évvel ezelőtt Hajduszoboszlón a Hajdumegyei-Népbank főkönyvelőjévé választotta. Ács a hajduszoboszlói uri társaságban adta a gavalért s számos párbajt vívott. Legutóbb az utcán inzultálta Erdély Lajos dr. hírlapíró, a ki a villamoson véletlenül meglökte. A rendőrségen Erdély Lajos dr. följelentésére kutatni kezdték Ács multját s a rendőri közlönyben ráakadtak az ügyészség köröző levelére. A rendőrség kérdészködésére táviratban jött meg az elfogató parancs Ács ellen, a kit azonnal le is tartóztattak. Ács eleinte megpróbált mindent letagadni, le akarta tagadni személyazonosságát is, de utóbb megvallotta, hogy ő a körözött váltóhamisító. Hajduszoboszlón persze nagy izgalmat keltett az eset, mert Ács járatos volt a legtöbb uriházba.

— Kiállott betegség után megbízható szerre van szükség, hogy erőhöz jussunk. Ilyen szer a SCOTT-féle EMULSIO, mely csukamájolajból, méz és nátron hipofoszfitek hozzáadásával készül. Gyorsan és alaposan hat, s megbízhatósága 34 év alatt mindinkább bebizonyosodott. Ez az oka, hogy sok orvos, különösen lábadozóknak minden korban, a lekötött testi erő emelésére és visszanyerésére, rendeli. Izletes és könnyen emészthető s nagy haladást jelent az elavult, visszatetsző és nehezen emészthető csukamájolajjal szemben.

— Erdőőr és vadászó harca. Temesvárról jelentik: Tamás Ádám dognácskai erdőőr a dognácskai erdőben lövéseket hal-

lott s midőn azok irányában ment, Vinuleszku Vazul bányamunkást érte tetten, amikor éppen tilosba vadászott. Az erdőőr a vadászot a puská átadására szólította föl. Vinuleszku azonban ellenszegült. Fegyverét arcahoz emelte s azt a szintén löni készülő erdőőrré sötétte. A golyó átjárta az erdőőr gyomrát s a háttájon akadott meg. A súlyosan sebesült erdőőrnek még volt annyi ereje, hogy szintén löjjön s lövése átjárta a vadász vállát, aki szintén összeesett. A két sebesültet úgy találta meg egy másik erdőőr. Bevitték mindkettőt a resicabányai társasági kórházba, ahol a szerencsétlen erdőőr még aznap belső elvérzés következtében meghalt. Vinuleszku a vizsgálóbíró kihallgatta s az állapotának jobbrafordulásáig a kórházban hagyta. A gyilkos vadász még csak tizenkilenc éves.

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izó kölcsönző-intézete, Aradon. Ugyane a cégnél megjelent egy „Bélyeg-tartó vadamegum“, mely ügyvédeknek nélkülözhetlen. Ára K. 1.20. 2322

— On peut acheter tous les jours et toutes les semaines des journaux français chez Ingusz libraire á Arad.

— Figyelem! Raktárom tulhalmozottsága miatt mélyen leszállított áron árusítom remek szép ékszerem, ezüst áruim és zsebóráimat, miről mindenki meggyőződést szerezhet. Chinaezüst áruim beszerzési áron árusítom. Elsőrendű szemüvegek, orrcsippetek, lorgnettek óriási raktára. Tisztelettel Weinberger Ferenc ékszerész, Andrássy-tér 20. 2501

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 filléi voltak és Welsznál. 1450

TARKASÁGOK.

(A szellemes tanu.) A mai esküdtszéki tárgyaláson történt. A tanukihallgatások során egy falusi korcsmáros egyik alkalmazottjára került a sor. Az elnök a szokásos kérdések során ezzel fordult hozzá:

- Házas vagy nőtlen?
- Vadházas vagyok — mondta a tanu.
- Kivel él?

A tanu bambán nézett maga elé.

— Kivel élek? Hát egy nővel.

A bíró türelmetlenül szólt rá.

— Egy nővel? Mit fecseg itt össze olyan sok ostobaságot. Hát van, aki férfivel él.

A tanu egy pillanatig együgyűen bámult. Azután szélesre nyílt az ajka és vigyorogva mondta:

— Hogyne, kérem szépen. Például a nővérem.

(A kibic.) Kávéházjáró emberek ismerik azt a nagybajszu öreg urat, aki az egyik nagyobb aradi kávéházban lakik és kibicelésből él. Ez azt jelenti, hogy kártyázó emberek közelébe telepszik megnézni, hogy melyik játszik szerencsében s aztán amellé ül. Mikor pedig a nyertes fölkel és távozik, szépen kikíséri és a kártyaszoba küszöbén kér tőle egy korona kibicépénzt.

Elég jól él belőle.

A minap dolga volt, hát nem kibicélhetett. De másnap gondosan kifaggadta a pincéretet, hogy az előző napon ki volt a nyertes. Ehez aztán oda is ment:

— Kérem — mondta neki — maga tegnap nyert husz forintot.

— Igen. Nos?

— Hát adjon belőle egy koronát.

A nyertes végig néz rajta és ezt mondja:

— Hallja az ur! Én már láttam sok olyan

embert, aki máról-holnapra tengődik. De maga az első, aki máról tegnapra él.

(A biztos hely.) Az egyik aradi társastörben egy ur, aki a bohémek közé tartozik ma délután félrehívta egy ügyvéd-ismerőcét, aki nemrég tagja a kaszinónak és ötven koronát kért tőle kölcsön.

Az ügyvéd udvariasan átnyújtotta és öt peremulva ő hívta félre egyik tagtársát, aki a klubnak alapítása óta tagja és a viszonyokat jól ismeri.

— Nézze kérem — sugta a fülébe az a fiatal művész ott annál az asztalnál az imént kölcsönkért tőlem ötven koronát. Mit gondol, jó helyen van ez a pénz?

— Hogy jó helyen van-e? — felelte a tapasztalt klub-férfiu, — nagyon jó helyen: a legjobb helyen! Nekem öt év óta van ezon a helyen száz koronám. Kitünő hely, mit mondjak önnek: holtbiztos hely!...

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — — —	351
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — —	354
Nyomda	— — — —	351

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. Z. Ne pazarolja az idejét ilyen értéktelen munkára.

I-c. Forduljon a járás főszolgabírájához.

6913.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A kocsihiány. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara tudatja, hogy a bekövetkező kocsihiányból eredő szállítási nehézségek megelőzése érdekében kívánatos miniszteriat a nagyobb kereskedelmi és ipari vállalatok a részükről elszállítandó s szállítási időhöz nem kötött tömegáruk s épület- és tűzifa, szén, só, érc, kő, stb. zömét még a nyár folyamán minden esetre azonban az erősebb őszi forgalom bekövetkezése előtt ez évi szeptember havát megelőzőleg lehetőleg elszállítsák.

— Az aradi piac árairól ezt a hivatalos jelentést kaptuk: 10—20 drb saláta 20 fill., 12—15 drb kalarabé 20 fill., 1 drb. Kalkáposzta 2—6 fill., Tök 1 drb 70 fill., 1.20 kor. Zöldborsó 1 liter 86—50 fill., 1 kötés spárga 20—40 fill., 1 kötés retek 2—6 fill., 1 drb. uborka 6—50 fillér, zöld paprika 1 darab 4—10 fillér 1 kiló spenót 16—20 fillér, 1 kiló sóska 20—24 fillér, 1 kiló burgonya új 6—12 fill., 1 kötés vöröshagyma új 1—4 fill., 1 kötés fohagyma új 2—6 fill., 1 kötés zöldség 4—12 fill., 1 drb seller 4—20 fill., 7—8 drb. tojás 40 fill., 1 liter tej 18—26 fill., 1 csomó tehéntörő 8—12 fill., 1 liter tejfel 1.00—1.20 fill., 1 kiló vaj 2.40—3.00 fill., 1 drb rántanivaló csirke 90—1.20 fill., 1 drb csirke sütni 1.80—2.20 fill., 1 drb tyúk 2.00—6.00 fill., 1 drb sovány liba 4.00—6.00 fill., 1 drb kövér liba 8.00—12.00 fill., 1 drb sovány kacska 180—200 fill., 1 drb kövér kacska 400—600 fill., 1 kiló fehér kenyér 20 fill., 1 kiló

barna kenyér 26 fillér, 1 kiló marha hus 152 fill., 1 kiló leves hus 178 fill., 1 kiló marha hus pecsenye 192 fill., 1 kiló marha hus rostélyos 200 fill., 1 kiló vesepecsenye 360 fill., 1 kiló borja hus 240 fill., 1 kiló borja szelét 300 fill., 1 kiló sertés hus 192 fill., 1 kiló karaj 200 fill., zsír 200 fill., 1 kiló szalonna 184—240 fill., 1 kiló juhhus 144—160 fill., 1 kiló bányahus 160—180 fillér.

Új gabona.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

A főszedő már élénk kínálat van új gabonában. Elkelt: 76 kilós pestvidéki buza júliusi beérkezéssel az októberi kurzusnál 50—55 fillérral magasabb áron, 3 óra, Budapestén átadva, valamint ugyanilyen áron tiszavidéki 78 kilós júliusi feladással. Végül 76 kilós buzáért augusztusi átadással 20 fillérral többet engedélyeztek az októberi kurzusnál, ugyanez 3 óra Budapestén. Idei rozs augusztusi feladással 30 fillérral, az októberi árfolyamon alul kelt el budapesti paritásra. Új árpaért aug.—szeptemberi szállítással 7 K. 45—50 fillért fizettek budapesti paritásra.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Az időjárás minden tekintetben megfelelő. A májusi bőszeges esőzések után június hónap hűvös jellegzetével üdvös hatással van a vetésekre és remélhetőleg ezután is kedvez az idő.

A gabonaüzlet irányzata szilárd, az árak a gyenge kínálat folytán emelkedtek.

Elkelt a mai piacon:

400 mm. buza	11.20—11.40
400 mm. tengeri	6.10—6.20
Zab	8.30
Arpa	8.—
Rozs	7.80

Az árak ötvenkilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti Ára- és Értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, június 9.

Amerika olcsóbb. Kínálat, vételkedv gyenge, 6 óra 5—10 fillérral magasabb.

Az árak 50 kilonként mámiya:

	Dél sárlat	És óral sárlat
Buza 1911. októberre	11.50—11.51	11.54—11.55
Buza 1911. áprilisi	11.80—11.81	11.84—11.85
Rozs 1911. októberre	9.25—9.26	9.33—9.34
Tengeri 1911. májusra	8.95—8.96	8.98—8.97
Zab 1911. októberre	8.80—8.81	8.29—8.30

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Június 9.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	111.90
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91.25
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	80.15
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	91.75
Horvát szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	218.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	151.—
Oszták járadék papírban	92.45
Oszták járadék ezüstbe	96.10
Oszták járadék aranyban	116.50
Oszták koronajárdék 4 ⁰ / ₀	92.25
1886. évi oszták államsorsjegy	161.—
Oszták-magyar bankrészvény	19.42
Magyar hitelbank-részvény	820.—
Oszták hitelintézet részvény	642.50
Oszták magy.-államvasuti részvény	750.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.—
Német birodalmi márká	117.42 ¹ / ₂
London vista	238.92 ¹ / ₂
Páris vista	94.85
20 márkás arany	23.47

A Temesvári Lloyd - Társulat

terményesarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. Jun 9

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	—	11.5—11.20
76	—	—	—	11.25—11.35
77	—	—	—	11.35—11.40
78	—	—	—	11.45—11.55

Buza (Temesvári kerek. áru):

75 kilogrammos	—	—	—	11.10—11.20
Rozs	—	—	—	8.10—8.20
Arpa	—	—	—	7.95—8.0
Zab	—	—	—	8.90—8.95
Tengeri	—	—	—	6.40—6.50

Budapest-Kőbányai sertéskereskedelem

— Jun. 9. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo grammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammos felül sulyban 168—170 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 171—174 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 164—168 fillérig.

Sertéselészám: jun. hó 5. napján volt készlet 27005 darab, jun. 8. napján felhajtott 50 darab, jun. 6. napján elszállított 414 darab, június 7 napjára maradt készletben 26681 darab.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonv-utca I. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, szombat 1911. június 10.

1. A mellvért. Humoros. — 2. A levegő látványosság. — 3. A bohóc leánya. Szencziócs dráma. — 4. Utazás Dalmáciában. Látványosság. — 5. A makkabeusok. Bibliai dráma. — 6. A meglevenedett szék. Bohózat. 7. Jael és Sisera. Bibliai dráma. — 8. A kutya-szoba. Bohózat. — 9. Pathé Zsurnál. Aktualitások mozgófényképekben.

Előadások d. n. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Ruhatár. — Buffet.

Az előadások tartama 3 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téren új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma szombat 1911. június 10-én:

1. F. kák etetése. Természetutáni felvétel. — 2. A gyermeki ártatlanság hatalma. Amerikai kép, dráma. — 3. Nauke alma. Nevettető. — 4. A Comó tó. Gyönyörű természetutáni felvétel. — 5. Biotteau César. Dráma. — 6. Egy amerikai gróf. Komikus. — 7. Olaszország kertje. Természetutáni felvétel. — 8. Rafael és Fornasina. Dráma a XVI. Századból. — 9. Pali ajándéka. Kacagtató.

Előadások délután 6 órától.

Utolsó előadás este 11 óráig.

NYILTTÉR.*

Ma este katonazene

MILLENIUM

sörcsarnok előtt.

Világhírű amerikai és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös gyári áron árusít, csak

Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca I. Telefon 335.

Oszták-magyar bank.

Az 1911. évi június 8-án megtartott kisorsolásnál kisorsoltatott:

4⁰/₀*, 50 éves, forinttól szóló záloglevelekben **1,288.000 K** és

4⁰/₀*, 50 éves, koronáról szóló záloglevelekben **519.000 K.**

Az 1911. évi június 8-án kisorsolt záloglevelek 1911. évi október 1-én fogva úgy a jelzáloghitelpénztárnál Bécsben, valamint valamennyi bankintézetnél ki fognak fizettetni.

A f. é. június 8-án kisorsolt és a korábbi kisorsolásokból még fel nem vett 4⁰/₀-os záloglevelek számjegyzéke a nevezett pénztárnál és valamennyi bankintézetnél kívánatra ingyen kiszolgáltatatik.

A kisorsolt záloglevelek kamatoztatása az illető kisorsolás után legközelebb következő szelvényhatáridővel megszűnik, tehát a f. é. június 8-án kisorsolt zálogleveleket illetőleg 1911. évi október 1-én.

Bécs, 1911. évi június 8-án.

2576

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics

kormányzó.

Schlumberger

tőtanácsos.

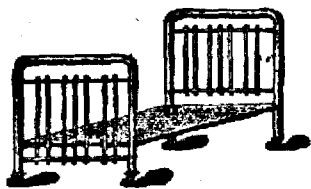
Pranger

vezérigazgató.

Deutsch Anna

tisztelettel értesíti a n. é. hölgy közönséget, hogy budapesti utjából visszatérve Weitzer János- u. 17. sz. alatt **I. emeleten**, angol és francia leány és fiu gyermek ruha divat termet nyitott és kéri a n. é. hölgyközönség becses pártfogását.

2154

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy réz- és vasbutor gyárammal természetesen legnagyobbra rendeztem be Aradon, József főherceg-ut II. sz. és Karolinai-utca sarkánál helyetemet át, ahol 2277

Réz- és vasbutorokat

Raktáron tartok rézgyárat, mosdóasztalokat és éjjeli szekrényeket márvány lappal, teilleit, ruhafogásokat és karnisokat és mindenféle rézárakat, vasbutorokat, sodrony ágybetéteket és kocsilészeket, gyermekágyat és gyermekkoszikát, betegelő kocsikat, kertő berendezéseket, tűrmentes péntszekrényeket, vasolákat, faredőnyöket és roll-tákaróknak, önműködő hengerekkel, rugókat és ruganyos árukat és különlegességeket. Elvállalok ezen szakmában vágó lakatos, kárpitos és fényező munkákat, berendezek szállodákat, vendéglókat, kávéházakat, kórházakat és intézeteket, ebédlő, háló és nappali szobákat, egyaránt bolti káratokat, réz karnis, nagy raktár szerelvény és gömbölyű réz oszlopokból minden méretben a legelőcsőbb ár-értékű Vidéki megrendeléseket is pontosan teljesítek.

Tapsztatáimnál külföldi gyárakban szerestem és így abban a helyen a helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség igényeit minden tekintetben kielégíthetem. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradvány illé tisztelettel

Garai Károly,

réz- és vasbutor gyártó

Kiszentmihályi felvételnek minden irányban

A szép fekvésű

„Monte Carló” cimű vendéglő,

mely Aradtól fél órára fekszik, és az aradi közönségtől is igen látogatott, :: a hozzá tartozó ::

ház, szeszfőzde, 2 hold szőlő valamint 2 hold gyümölcsös,

melyen 360 darab különféle termő gyümölcsfa van,

Jutányos áron eladó.

2582 Bővebbet

özv. Piller Józsefné,
Kiszentmihályi, Német-utca 285

bejött téves bevezetésből származható bármintemű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetők, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendje útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetek azokra a felekre, akik a hitesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetiekkel a tkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbírószág mint tkvi hatóság.

Nagyhalmagy, 1911. évi május hó 31 én.

Györfy, s. k.

kir. jbiró.

2586

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb áron megvételnek vagy más tárgyakra átcsereztetnek

TELEFON 439.

TELEFON 439

2139 - 1911. tkv. szám.

Hirdetmény.

Páfrányos község telekkörnyvei birtok szabályozás következtében átalakítottak és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. t.-c. az 1889. XXXVIII. t.-c. és az 1891. XVI. t.-c. a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-c.-ben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez a azzal'el hívással tétetik közzé: 1. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-c. 15. 17. § ai alapján ide értve §§ oknak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. §. és 6. § ában is az 1891. XVI. t.-c. 15. § a pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. § a is, az 1891. XVI. t.-c. 15. §. b. pontjában eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t.-c. 22 §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják. evégből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1911. évi december hó 31. napjáig bezárólag a tkvi hatóságához nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXXIX. t.-c. 16. és 18. § ainak eseteiben, ide értve az utóbbi § nak az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 5 és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit és a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellen ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat 6 hónap alatt, vagyis 1911. évi december hó 31. napjáig bezárólag a tkvi hatóságához nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, akik a tkvi átalakítás tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-c. körűi eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzést sértelmesnek vélik, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tkvi hatóságához 6 hónap alatt vagyis 1911. évi december hó 31. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor köz-

18. —1911. sz.

Hirdetmény.

Marót község belterületén levő Csigérhíd helyreállítási munkálatai a m. kir. államépítészeti hivatal által készített előmérlet költségvetés szerint megállapított 1194 kor. 80 fill. a jár. főszolgabíró ur által 475—911. sz. alatt elrendeltetvén; ezen szóban forgó munkák vállalati uton való biztosítására f. évi június hó 19 ik napjának d. e. 10 órájára a maróti körjegyzői hivatal helyiségében tartandó szóbeli versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására a kitűzött időben és helyen megtartandó szóbeli versenytárgyaláson megjelenjenek s egyben értesítettnek, hogy a tárgyalás megkezdése előtt a tárgyalást vezető kezeihez a megállapított kikiáltási ár 1194 K. 80 fill.-nek 10%-át bánompénz címen leteendő.

Az árlejtésre vonatkozó feltételek és a szükséges munkákra vonatkozó előmérlet költségvetés a kitűzött időig a hivatalos órákban megtekinthető.

Megjegyeztetik, hogy a versenyezni óhajtok, illetve ajánlattevők, ajánlataik esetleges el nem fogadása esetén sem költség megtérítésre, sem pedig más természetű kártérítési igényt nem támaszthatnak.

A letett bánompénz — kivéve az elfogadott vállalkozót, a többi versenyzőnek a tárgyalás befejezte után nyomban vissza fog adatni.

Marót, 1911. évi május hó 29 én.

Lele István,
segédjegyző.

2471

**Alvácza
Kénes
Hőgyógyfürdő**

**Arad és Hunyadmegye határán.
Vasuti állomás.
Posta, táviró.**

Május 15-én megnyit.

A századok óta gyógyításra kitűnő eredménnyel használt fürdő hévíze úgy belső, (ivásra) mint külső (fürdésre) használatra vannak javasolva. Belsőleg (ivásra) használva a gyógykur vizet, az jótékonyan hat a belek működésére minél gya székrekedésnél és alhasi pangásnál igen eredményesen használható.

Külsőleg (fürdésre) használva 38° C. hőmérsékletű kénes hévízet, annak az izmok és ízületek csúszos betegségeinél (csusz. köszvény, bennulás, rheuma, stb.) úgy heveny, mint idült alakjainál van bámulatos gyógyító hatása.

Különféle női bajok gyógyítására kitűnő eredményt használható a 22°-32° C. hőfoku víz.

A fürdőépületekben, melyek gyönyörű 30 holdas parkban épültek, negyvenöt modernül berendezett szoba áll a vendégek rendelkezésére, azonkívül a fürdő térszomszédságában levő községben is kaphatók szobák. A földényben egy szóra ára K 40-60 közt van takozik.

Fürdőorvos Dr. Lendvai Márk, körösbányai já. ásvorvos.
Állandó kitűnő cigányzene, játszóterek, fővárosi és vidéki hírlapok, gyönyörű kirándulohelyek, kitűnő ozonú levegő, nagy gondozott park.

A fürdő előnye: Közvetlen vasuti állomás: kitűnő ételek és italok, tisztá száraz szobák, figyelmes kiszolgálás, olcsó árak és csodás gyógyhatás. Junius elsejétől az összes motorvonatok megállanak a fürdőparknál. Prospektussal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál. 2290

Berkovits Izidor, fürdőtulajdonos.

2223/911. tkv. szám.

Hirdetmény.

Bogyafalva község telekkönyvei birtokszabályozás következtében átalakítottak s azzal egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve amelyekre az 1886:29, 1889:38. és 1891:16 t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendezik az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

E célból az átalakítási előmunkálatok hitelesítésére a helyszíni eljárás nevezett községben az 1911. évi június hó 20. napjának d. e. 10 órákor fog kezdődni, ennél fogva felhívatnak

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeit et annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, a kik a telekkönyvekben előforduló lejegyzésekre nézve okadatoit előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje által a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886:29. t.-c. 15-18 § és az 1889:38 t. c. 5, 6, 7 és 9 §§ értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt

szóval elismerje és a tulajdonjog bejegyzéshez engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték kedvezménytől is elesnek.

4. Mindazok, a kiknek javaira tőnyielig már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy egyéb megszünt jog van nyilvánkönyvileg bekebelezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a feljegyzett jognak törlesztését kére mezzék illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert különben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek. 2535

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Nagyhalmagy 1911. június 6-án.

Gálffy, s. k.
kir. járásbíró.

Aradi részvénytársaságnál

megbízható, gyakorlott

pénztárnoknő

(óvadékkal rendelkezők
előnyben részesülnek.)

Irodai teendőinkben jártas

fiatal ember,

gép- és gyorsírásban

alapos jártas-
sággal bíró **hölgy**

azonnali belépésre alkalmazást nyer.

Kérjük az ár végett érdeklődni.

**A hölgyközönség szives figyelmébe ajánljuk
a kirakatokat péntek, szombat és vasárnap megtekinteni.**

Kiállítunk 30 himzett legfinomabb vászon ágygarnitúrát

mindannyi fix megrendelés — monogrammal ellátva.
A garnitúrák a kirakatban láthatók. Minden vétel-
kötelezettség nélkül kívánságra szivesen bemutatjuk.

Uj remek rajzok, még nem látott művészi kivitelű himzéssel.

ROSENBLÜH N. és TÁRSA

diva-áruház.

1861

Kérjük az ár végett érdeklődni.

Kérjük az ár végett érdeklődni.

Kérjük az ár végett érdeklődni.

A ki bort, gyümölcsöt, gabonát, butort,

Zongorát, stb.

A zonnal, vagy

rövid időn belül eladni óhajt,

a ki üzletet, műhelyt, lakást, stb. kiadni kíván,

de nincs rá vevője, illetve bér-
lője,

igen gyorsan eredményhez jut,
ha az **Aradi**

Közlöny kis hirdetési rova-
tát használja. Aki

összeköttetés és ismeretség híján
házastársat, nevelőt, könyvelőt,

Zsellért, stb. keres, továbbá aki

lovat, kocsit, földet, házat, stb. ven-
ni, vagy eladni akar, ha hirdet,

özönével kap ajánlatot. A hirde-
tés a hirdetőre kész

nyereség.

A ki tehát okosan számít és

pénzére nem akar mindenáron

ráfizetni,

óriási meglepetésben lesz része,

Ha mindenkor

lgyekszik apróhirdetéseit

részletesen összeállítva, a hir-
detés

díjának beküldése mellett, az
„Aradi Közlöny“-ben

elhelyezni. A sikeres eredményt

több száz és száz eset igazolja.
Igy tehát

érdekében áll

Sürgősen

ez ügyben

intézkedni.

Kedves Gyöngyvirág

látogass meg mint rokont. Karcsi. 2550

Keti munkáslapok és köny- vecskék.

A zsebkönyvecskék erős vászon-
kötésben, javított új, célszerű vo-
nalozással 1 koronáért, puha vá-
szonkötésben 60 fillérért kap-
hatók Ingusz I. és Fia könyv- és
papirkereskedésében, Andrassy-tér
16. Telefon 517. 555

**Száraz tölgyfa donga-
hulladék fél ölenkint
olcsón eladó. Választó-
és Uj-utcák között a Ma-
rosparton.** 2575

Ház eladó.

A Gyermekek kórház mellett, 4 éve
épült, jókarban, szép szőlős és
gyümölcsös, magánlaknak is
megfelel. Andrassy K.-u. 1. 2510

Fűszerkereskedő

segédet keresek mielőbbi belépésre,
ki magyarul, németül és románul
beszél. Barna Lajos, Pankota. 2549

Használt írógépek

gyárilag javított állapotban bámu-
latos olcsó árban kiárusít-
tatnak. Lukács Rezső, írógépüzlet
Luther Márton-utca 1. szám. 2426

Két intelligens fiú

tanulónak felvétetik azonnal, vagy
az iskolák végeztével. Dürr Gusztáv
csemege, fűszer, ásványvíz ke-
reskedésében Aradon. 2225

Jég

háztartási célokra naponta házhoz
szállítva 6, 8, és 12 koronás havi
bérletben megrendelhető az „Aradi
jégtelep” jéggyáránál Petőfi-u 7a.
telefon 199 sz. 1823

Vizsgalpok

(elsőrendűek) százanként 95 fillé-
rjével; vizsgai jutalomkönyvek
nagy választékban kaphatók. Uj-
kötések és irodalmi felszerelések gyári
raktára. 100,000 kötetes kölcson-
könyvtár, 80,000 kötetes zenemű-
kölcsonzó intézet. Minden könyv és
zenemű-ujdonságok raktáron. Ve-
szek egész könyvtárakat legmagas-
sabb áron. Kerpel Izso könyv és
papirkereskedése. Aradon. 1451

Aradi részvénytársaság

megbízható, gyakorlott pénztár-
nok (óvadékkal rendelkezők előny-
ben részesülnek). Irodai teendő-
kben jártas fiatal ember, — gép- és
gyorsírásban alapos jártassággal
bíró hölgy azonnali belépésre alkal-
mazást nyer. 2551

Confetti,

lampion, serpentin olcsó áron kap-
ható Pichler Sándor könyv-, papír-
és írószerkereskedésében Arad,
Szabadság-tér 1. sz. — Egyesüle-
teknek tömeges vételnél árkedvez-
mény. 2551

Kerestetik azonnal: a

egy modern 3-4 szobás lakás,
fürdőszoba és minden mellékhe-
lyiséggel együtt. Ajánlatok N. M.
jellegre a kiadóhivatalba kéretnek.

Kiadó

egy csinosan bútorozott utcai szoba,
előszobával. Weitzer János-u. 10.
szám, földszint, kapu alatt jobbra.
Ugyanott 2 iskolás leány teljes
ellátásra felvétetik zongora-hasz-
nálatl. 2574

Kereskedelmi

végzett fiatal irodánost keresünk,
kinek jóírása van. Aradi Vasipar
Részvénytársaság. 2572

Eladó ház.

A Radnai-ut és Szél-utca sarkán
levő Szél-utca 12. számú földszin-
tes új ház, 3 lakással eladó. Érte-
kezhetni lehet Székely Ferenc dr.-
nál Arad, Andrassy-tér 3. szám. 2528

Két hölő szőlő

Paulison, a motoros és vasuti álló-
mással szemben gyönyörű fekvésű,
nyaraló építésre alkalmas, általam
eladó. Schwartz Jenő dr. Arad. 2529

**Csillárok,
Villamos felszerelések**
legolcsóbban 1574

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban.)

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

Matrovič kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű fi-
gurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és
fénykép után, síremlékeket,
mindennemű iparművészeti tár-
gyakat, modern épület, díszítő
szobrászmunkákat, terakotta, kő,
gipsz, cement, stb. anyagokból
és azok javítását elvállalja
legolcsóbb árt. 4407

6605—1911.

Hirdetmény

a fegyveradóra vonatkozó bejelen-
tések tárgyában.

Fegyveradót fizet mindenki a
birtokában levő, vadászatra hasz-
nálható lőfegyverek után, ugyszin-
tén azon fegyverek után, melyek
családtagjai, vadászcselédjei, a va-
dak gondozására és erdőterületek
őrzésére alkalmazottak cselédjei
valamint mező-, szőlő- vagy erdő-
gazdaságban alkalmazott csöszök,
pásztorok és erdőkerülők birtoká-
ban vagy használatában vannak.

Az, aki csak fegyveradót fizet,
köteles a birtokában levő s vadá-
szatra használható fegyvereket
szám szerint s annak megjelölése
mellett: vajjon egy vagy két csö-
vők-e, bejelenteni, a bejelentést
lakásának pontos megjelölése mel-
lett sajátkezüleg aláírni és az 1911.
évi június hónapban ama községi
előljárásnál vagy városi adóhi-
vatalnál benyújtani, ahol az adó-
köteles állandó lakását tartja.

A bejelentés élő szóval is tör-
ténhetik, mely esetben az adókö-
telesek bemutatása szerint a be-
jelentési őrlepet a városi adóhi-
vatal köteles kitölteni.

Aki évközben lép adóköteles

fegyver birtokába, tartozik ezt a
fegyverét a birtokba vételtől szá-
mitott nyolc nap alatt bejelenteni.

Azok, kik a törvény értelmé-
ben adómentes fegyverek birtoká-
ban vannak, kötelesek ezeket a
fegyvereket, egyszersmindenkorra
az illető városi adóhivatalnak
arról szóló bizonyítványával ellátni,
hogy a bejelentett fegyverek adó-
mentesek.

A városi közegek által a fegy-
veradóról készített kivétési lajstrom-
mók a kir. pénzügyigazgatóság-
nak érvényesítési záradékával el-
látva a városházánál 8 napi köz-
szemlére kitétetnek, hogy azokat
mindenki megtekinthesse, netalánt
felszólamlását beadhassa, esetleg
a másokat illető adókövetésekre,
vagy esetleges fegyver-eltitkolá-
sokra nézve észrevételeit meg-
tehesse.

A felszólamlások és az észre-
vételek a fent kitüntetett határidő
alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál
nyújtandók be, mely az észrevé-
telek alapján a szükséges intéz-
kedéseket megteszi, a felebezé-
seket pedig a közigazgatási bi-
zottság elhatározása alá terjesztik.

A vadászati jegy elnyerésére
irányuló bejelentések szintén 1911.
évi június hónapjában nyújtandók
be az adóköteles (illetőleg kezes).
állandó lakására nézve illetékes
polgármesternél.

Ha valaki évközben kívánja a
vadászati gyakorlását megkezdeni,
vagy eddig élvezett vadászati adó-
mentessége megszűnik, a bejelen-
tést azonnal megtenni köteles.

Vadászati jegy váltása esetében
a fegyveradó a vadászati adóval
együtt a kir. adóhivatalnál fize-
tendő.

Az esetben, a midőn valaki
már a városnál befizette a fegy-
veradót és azután kíván vadászati
jegyet váltani, a fegyveradó-iga-
zolványt a kir. adóhivatal bevonja,
s a befizetett fegyveradót a va-
dászati adóval együtt a vadászati
jegyen kitünteti. Magától értetődik,
a már befizetett fegyveradót újból
nem kell befizetni.

1883. XXIII. t.-c. 6. §-a értel-
mében a vadászati adó alól ki-
vannak véve az ezen szakasz a)
pontjában említettek kivül:

1. a vadászterületek tulajdono-
sainak vagy bérlőinek szolgálat-
ban álló vadász cselédek;

2. a vadak gondozására és va-
dászterületek őrzésére alkalmazott
cselédek;

3. a mező-, szőlő- és erdőgaz-
daságnál alkalmazott csöszök, pász-
torok, erdőkerülők;

4. a hatóságilag fölesketett
erdőtisztok, erdőőrök és a kir. er-
dőfelügyelőség személyzete.

Az adómentesség igazolásuk
szolgálat az 1., 2. és 3. pontok alatt
említett egyéneknél: a kir. adóhi-
vatal által kiállított fegyveradó-
igazolvány, a 4. pont alatt emlit-
tett egyéneknél pedig az eskübi-
zonyítvány eredetije, vagy hivata-
los másolata.

Az, aki adóköteles fegyverét
az adó alól elvonja, eltitkolja,
vagy az adóköteles lőfegyvereket
— a törvényben meghatározott
eseteket kivéve — a vadászatra
használja, az eltitkolt, vagy adó
alól elvont minden darab fegyver-
után husz K-tól negyven K-ig ter-
jedhető bírságot tartozik fizetni.
A befizetett bírságnak egy har-
mada a feljelentőt illeti.

A vadászati adójövedéki kihá-
gások az 1883. évi XXIII. t.-c.
43. §-a értelmében toroltatnak meg.
Arad, 1911. május 15.

A városi adóhivatal.